

Revistă de cultură București – carte, literatură, publicistică, arte
Publicație sub egida Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România
Revistă premiată de Uniunea Ziaristilor Profesioniști din România cu
“Premiul special al juriului” și medaliată internațional „Art&Live” și
„Crizantema Imperială”, Japonia

Povestea de iubire din Palatul Felix Romuliana

O dată în viață, se pare, că îți este dat să intri într-un palat pe urmele unei iubiri. Povestea începe de demult, demult, de când dacilor li se duseseră vestea că sunt viteji dar și bărbați falnici. Iar multe fete ar fi vrut să-i aibă alături. Romuliana aflase despre această zonă miraculoasă, de sub muntele Măgura (cât de românesc sună!), locuită de daci liberi. Legendă sau nu, Romuliana a venit în Dacia de la Roma și s-a îndrăgostit de un frumos cioban dac. Un dac liber. Nu trecu mult și o poveste de iubire, pierdută în timp, i-a legat apoi. S-au căsătorit așadar, iar mai târziu, fiul lor, Galerius, care și-a divinizat mama, construiește un palat în cinstea ei, purtându-i numele.

Senzația pe care mi-a creat-o acest unic perimetru fabulos (mă simțeam acasă, fiindcă mă aflam pe un fost teritoriu al Daciei, în Dacia Ripensis) mi-a readus în față o schemă mentală uitată, un *semn* de la strămoșii daci, descifrând un mesaj. Așadar, pe acest teritoriu dac, cucerit apoi de romani, se consumase o poveste de dragoste iar mesajul venea de la strămoși. De aceea, acest palat regal l-am simțit ca pe un spațiu sacru, care scoate la iveală lucruri uitate, readuse în actualitate, ca dintr-o antropologie culturală. Acea „cultură ce se definea ca un alter-ego uman, dorind depășirea în semnificație”, fiindcă se aflau aici urmele lăsate în conștiința lumii, de un renumit loc, Palatul Felix Romuliana, construit în Valea Timocului. Acest palat, aflat la 11 km de Zajecar, astăzi Serbia, parte a Moesiei Superioare a rămas până în zilele noastre sub numele de Palatul imperial al lui Galerius (293-311) iar Palatul Felix Romuliana este înscris pe lista Patrimoniului Mondial UNESCO din 2007.

Arhitectura Palatului Romuliana se adresa văzului ca un simbol, cu artele reprezentate aici, prin scrierea străveche, semnele fiind ele însele o fixare a limbajului. În lumea terestră, arhitectura a constituit întotdeauna un *semn* de civilizație. Și Felix Romuliana a rămas cel mai important exemplu de conservare a arhitecturii tradiționale a palatelor care au rezistat incursiunilor barbare, constituind unul dintre magnificele monumente, printre cele mai bine păstrate pe acest teritoriu. Cercetările arheologice au dus la descoperirea unui oraș luxos (sec. III și IV), având fortificațiile unui oraș gigantic.

Orașul poligonal, flancat cu porți și fațade ornamentate cu galerii și sculpturi în relief, cu marele palat pardosit cu mozaicuri unice, cu pereți acoperiți de fresce încrustate cu pietre semiprețioase, mi-a amintit de simbolurile universale. De la pietrele „căzute din cer”, folosite ca pietre oraculare (Omphalos-ul de la Delfi), pietre neșlefuite, ca piatra neagră a Cybelei, transportată de la Selinuntum la Roma în secolul al III-lea până aici, unde s-au găsit fresce încrustate cu asemenea podoabe, de un verde antic, numeroase sculpturi din piatră în roșul antic, un mozaic cu imaginea lui „God Dionysos”, de o frumusețe artistică unică, aflat la intrarea primului palat, ca și mozaicurile din templul denumit „Goddess Cibela” sau cele din templele Magna Mater și Libero. Și aici, simbolismul culorilor pare să aibă o aplicație astrologică. „Roșul marțian e o forță vitală a erosului învingător, virtutea războinică, bogăția și dragostea. Purpura era purtată de patricienii romani” (Luc Benoist).

Orice construcție, templu, palat, oraș, cetate sfântă, era un centru al lumii iar acest perimetru romulian trebuia să se dezvolte ca un embrion uman, „plecând din centru, punct de joncțiune al influențelor venite din cele șase direcții ale spațiului. Căci modelul oricărei arhitecturi trebuia să aibă o bază pătrată și un acoperiș circular (Luc Benoist). Acest lucru avea caracter benefic iar sanctuarul era înconjurat de coloane și de un peristil, incinta sacră fiind primordială, înconjurând domeniul familial. Terenul palatului era în formă trapezoidală, cu o arie de 6,5 ha, porțile situate în est cu fațade ornamentale creau impresia unei mari puteri, fiind realizate într-o strategie culturală complexă, baza octogonală și turnurile de 18 m înălțime, templele, toate alcătuiau o construcție grandioasă. Iar pe fațada de est a porții stătea scris „Senior Augusti Diocletian și Maximillian Hercules” – prezenți pe un pilastru: fortificat în 305 ori 306 A.D. La 1 km distanță, pe înălțimile Muntelui Măgura, în perioada cercetărilor desfășurate între anii 1989-1993 s-au descoperit mormintele, Mausoleul împăratului Galerius și cel al mamei sale, Romula (Romuliana), aflate pe cel mai înalt vârf al Măgurei, gășindu-se monede de aur în colțul primului mauzoleu, ambii fiind declarați divinități. Consacrarea tomurilor avea specific de simbol, piatra de protecție era un act de divinizare.

Revenind la „Marele Templu”, care domină partea de sud a Palatului Romuliana, putem vorbi de valoarea lui ca simbol. În simbolistică, templul a desemnat mai întâi un sector al cerului, delimitat de auguri pentru a observa fenomenele naturale, zborul păsărilor, ca mesageri cerești. Apoi acest cuvânt a însemnat locul edificiului. Spuneam de baza octogonală a locului construit al Romuliei, considerat de fapt, prin acoperișul susținut de 8 coloane, „octogonul aflat în legătură cu lumea intermediară a celor 8 porți, a celor 8 direcții și a celor 8 vânturi”. Și Templul, precum Cetatea era centrul lumii, considerat loc de pace, de reflexie. Cercetătorii au mai descoperit în 1972 un alt templu cu altar monumental, cel al sacrificiului iar câțiva ani mai târziu alte temple au fost adăugate prin cercetările făcute în partea de nord. Marele Templu este considerat similar, ca valoare, cu Templul lui Jupiter din Palatul lui Dioclețian din Split.

Nu putem admite existența unui lucru, dacă nu-i atribuim o semnificație. Iar Palatul Regal Romuliana e un simbol, încărcat de meditație, reprezentând un element de legătură, un semn de recunoaștere a trecutului în constituirea prezentului.

Elisabeta IOSIF

NOIEMBRIE

Am strâns într-o eșarfă dealul
Și i-am spus să nu fugă de toamna
Care l-a pictat în ploi de curcubeu.

I-am prins apoi sub jar pădurea,
I-am înfășurat nopțile sub lună,
Ca să nu uite de coapsa verii...

I-am acoperit în drum și cuiburile
Iar păsările mi-au cântat a noiembrie
Zburând cu eșarfa în țări calde
Pentru a mi-o restitui în primăvară.

Am învelit marea în cețurile toamnei
Și a fugit cu voalul înroșit în amurg.

Am legat la ochi iubirea. Pipăind eșarfa,
A măsurat clipa... și-a lăsat-o să ardă...

Numai tristețea nu a intrat în plasa
De noiembrie, devenind taina poetului,
Acoperită cu eșarfa mărturisită.

Doar timpul nu se păcălește... Învăluie
Vieți împreună, luminate în iubire...

AGONISEALA MĂRII

Se stinge iar apusul printre comori marine
Valul căzut în toamnă se-neacă în destine
Pe plajă. Captura-i deasă o răspândește lung
Pe mal. Peste umărul serii privește des, prelung
În sunetul de scoici portocalii, agoniseala mării.
Duce dorul de lună, ascunsă-n ochiul zării,
După soare-apune, căzând în super-lună,
Doar pescărușul singur le spune: noapte bună !
Rotind peste cochilii și melci cu gust de vară...
A câta oară-i toamnă ? ! Doamne, a câta oară !

TANKA 1

De ce aș fi acum
Nostalgic și fără glas ?
Valul e bogat.
Doar albatrosul fură
Perlele apusului.
Octombrie 2015

TANKA 2

Melci, scoici și stele
Bijuterii pe plajă –
Comorile ei.
Un pescăruș păzește
Agoniseala mării.

Adrian ERBICEANU (Canada)

REZISTENȚĂ

cercuri-cercuri
din curbe răsucite
apocaliptic cresc
așa cum scamatorul
cu ochi felini te-nșală
flegmatic și firesc...
o za pentru fiecă om
pentru fiecă casă,
pentru fiecă stradă,
pentru o țară
de care nimănu nu-i pasă...
sârma se-noadă
cu rânjet, pe stâlpi, sacadat,
de fiecă ghimpe: un om,
de fiecă stâlp: un soldat...
cine a spus
că peste-ntreaga urbă
se-ntinde-n valuri
o tristețe curbă ?
cine a spus
că urbea este tristă ?
din colțul lor prea putred,
din culise,
iar uită „scamatorii”, pare-mi-se,
că un POPOR,
greu încercat,
REZISTĂ !!!

Din lirica universală ITHACA

Tablou de Andreas Feininger

POEZIE FĂRĂ FRONTIERE

De-ar sfârâma poezia ale lumii hotare,
Lăsând în urmă ziduri surpate pe de-a-ntregul,
Pesemne lumea noastră ar coti pe altă cale
Iar poemele adunate, în stradă ar ieși.
Ne-am duce apoi cu toții să facem o plimbare
Ca să aflăm în fine cine suntem de fapt:
O unică poezie complet descătușată.

LUIS CRUZ-VILLALOBOS (Chile)
Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Defrișare

LOBOTOMIE

Ei codrul nu-l doboară
fără a ne reteza
unul
câte
unul
ai noștri
neuroni.

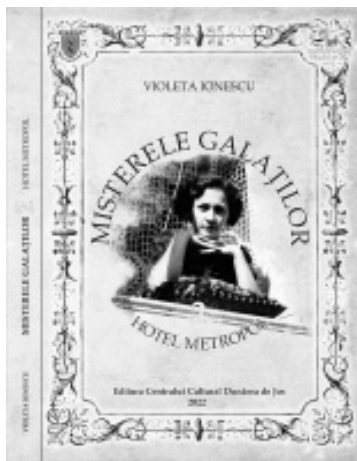
Ce sămânță și ce pădure
mai poate germina
în pustietatea
destrămată
ce a fost odată creier ?

RAFAEL CARCELÉN (SPANIA)
Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Violeta Ionescu – „Misterele Galațiilor. Povestiri aproape adevărate”

În 2022, la patru ani după apariția volumului „Misterele Galațiilor. Povestiri aproape adevărate”, la Editura Centrului Cultural Dunărea de Jos, volum primit cu căldură și interes de cititori și de critica literară, iată că „Misterele Galațiilor 2 – Hotel Metropol” a văzut lumina tiparului la aceeași editură. Acest volum, al șaptelea de proză semnat de Violeta Ionescu, este un alt dar pe care scriitoarea îl face Galațiilor și cititorilor gălățeni și de pretutindeni.

Cum ne atenționează autoarea în „Prolog”, unele povestiri sunt bazate pe fapte și întâmplări reale, pe care le-a descoperit în presa vremii sau în lecturi. Unele personale, cu personaje care au trăit în Galații sau au avut legături cu Galațiul, altele au fost rodul imaginației prodigioase a autoarei. „Cartea este o fereastră din care vă privește trecutul”, menționează Violeta Ionescu. Aș adăuga și faptul că este o fereastră prin care cititorii privesc și își formează o imagine mai complexă despre viața economică, socială și politică a Galațiilor de la începutul anilor

1900, dar și mai aproape de prezentul zilelor noastre, prin unele povestiri, precum „Cazul doctorului Serafim”. Autoarea a fost foarte inspirată să atașeze un set de fotografii la sfârșitul cărții, documente de necontestat despre clădiri, străzi, vestimentație, evenimente și atmosfera locală, imagini care ne spun mai mult decât cuvintele, completând și oferind credibilitate informațiilor citate în povestiri.

Lecturând povestirile, am intrat în atmosfera cosmopolită și „destul de peștrită” a Galațiilor de altă dată, descris în povestiri ca „un oraș plin de venetici” cu care gălățenii se obișnuiseră „fiindcă oriunde te întorceai, numai de ei dădeai”, dar și ca importanță geografică și comercială a celui mai important port de la Dunăre „ca poarta României spre lume”.

Volumul conține 23 de povestiri fascinante, pline de informații și culoare locală. Tipologiile umane sunt complexe, elaborate de autoare prin vibrațiile intelectului și sentimentelor, cât și prin prisma altor abilități și calități pe care le deține, dar mai ales de Om cu o mare capacitate de analiză, înțelegere și de exprimare a stărilor sufletești ale personajelor.

Dinamismul povestirilor este creat de diversitatea personajelor cu caractere și personalități adesea antitetice. Pe de o parte, personaje oneste, modeste, dedicate urbei și familiei, filantropi, personalități cu intenții și valori bine stabilite, cum ar fi doctorul Alexandru Carnabel, care nu s-a născut la Galați, dar căruia, în 1931, la patru ani de la moarte, i s-a ridicat o statuie pentru inițiativa și acțiunile sale în slujba umanității. Statuia a avut și ea povestea ei, dar actualmente se află în curtea Spitalului Elisabeta Doamna, ca și bustul doctorului Aristide Serfioti („Vizitatorul”); Maria pontoniera, o femeie vitează, scăpată de la moarte de două ori, care ca și alții își găsește rostul pe pontoanele de la NAVROM, locuind în condiții precare „într-o cutie de tablă care se balansa când treceau vapoarele mari”, Acolo locuiau, păzeau pontoanele și erau mereu la datorie. („O pasarelă și doi școndri”); bancherul Leibiș Goldenberg, care a trăit o viață plină de privațiuni și a lăsat toată averea unei societăți de binefacere, pentru că în viziunea lui: „Un om valora pentru el nu ce anume făcea, ci cât era în stare să lase în urma sa !”(„După ce cad frunzele...”), Ghiță Vasiliu,

primarul Galațiilor în 1942 doar pentru câteva luni, dar care a lăsat în urma sa clopotnița care-i poartă numele și care prima dată a răsunat chiar pentru el când a trecut în eternitate („La Galați nu se moare”); Paraschiv Nicoară, zis Pachel, care a fost dus de tatăl lui să învețe meserie la Schwartz Hund, „un negustor cu simț practic, dar și artistic, desăvârșit, preocupat de câștigul propriu, dar și de efectul produselor sale” („Ucenic la Câinele negru”).

La antipod, aș putea enumera personaje menționate în trecut, sau detaliat conturate de autoare, cum ar fi afaceriști-escroci ca Prințul Sașa Stavisky, „un escroc simpatice, cel mai genial escroc... cu tâmpla găurită! despre care presa și o lume întreagă vuiseră la începutul anilor ‘30”; Ernesto Enzo Gironi, eroul povestirii „Un viceconsul de Brăila arestat la Galați”, arestat pentru escrocherile făcute să-și asigure o viață plină de chefuri într-un „dolce far niente” când a încercat să fugă spre țara sa de baștină; Solomonica

Stoicovici, mezinul bancherului Milu Stoicovici, de care nu s-a prins nici educația, nici normele morale, nici dorința de a munci, găsind căi de a smulge sume considerabile din buzunarul tatălui, chiar și după ce a fost alungat din sânul familiei și a ajuns în America („Fiul bancherului”); Carolina Rosenbaum, care la 90 de ani se juca de-a testamentul, nehotărâtă cui să lase casa. „Și, în speranța deșartă că o vor obține, mulți au mușcat momeala și s-au fript, cheltuind și o gramăduță de bani și neprimind nimic în schimb” („De-a testamentul”); Soții Mitzi și Micky Alexandrescu, plini de datorii, dar care duceau o viață pe care nu și-o puteau permite, așteptând să moară mătușa Varvara, putredă de bogată. („Tante Varvara”); infidela Madame Bovary, iertată de soțul ei „și de data asta” („Madame Bovary de Bursucani”).

Destinul unor personaje este plin de dramatism, ca de exemplu, sinuciderea. Doamna Dodo Boulgarakis s-a sinucis la 34 de ani, din motive doar speculate: fie că i-a ieșit primul fir de păr alb, fie că avea un foc la inimioară, dorul de Bosforul unde a copilărit („Ein tango für dich”); La vârsta de doar 21 de ani s-a sinucis Paraschiva Mihăilescu, o basarabeană frumoasă, din Cuza Vodă de Cahul, care a venit la Galați, ademenită de un escroc sentimental „care i-a promis marea cu sarea” dar care a alungat-o pe stradă fără milă („Verde de Paris”). Tragică este și povestea adevărată, întâmplată după Revoluție, a doctorului și directorului Serafim care a făcut ani grei de închisoare după o înscenare de luare de mită pentru că era „un fost” lipit de funcție și cineva îi râvnea scaunul („Cazul doctorului Serafim”).

Povestirile „Filmul vietii lui Renaldo Duncan” și „Un interviu memorabil” sunt dedicate actorului Renaldo Duncan (pe numele adevărat Vasile Cugheanos) și actriței Thinelles Anys, care prin talent, asiduitate și seriozitate au ajuns stele de cinema, la Hollywood și, respectiv, în Franța.

În povestirea „Regina circuitului” „la hotarul dintre vis și realitate” este prezentă ideea reîncarnării. Solange, acrobată la trapez, mărturisește sub hipnoză că a trăit în altă viață în Ascalon, s-a numit Semiramida și a fost fiica unei sirene „frumoasă ca o răzvrătire” și a unui muritor. Misterul e prezent

și-n descrierea ei: „Era așa, ca vântul. Ba nu, ca o adiere. Nu o vezi, dar o percepi cu simțurile. Da, cred că am găsit, asta era. De aceea mă tulbura... În ea coabitau ființe contradictorii”.

Povestirea „Zusha” este o puternică mărturie a talentului narativ și poetic al autoarei și adaugă volumului valențe noi de profunzime și de spiritualitate.

„Hotelul Metropol” are și el o poveste, prezentată ca un film documentar, cu nume și date cronologice, cu citate din documente oficiale. Acest hotel emblematic pentru Galați timp de 45 de ani, are ca și persoanele cărora a aparținut, o istorie tumultuoasă. Inițial, înainte de 1900, a fost un han, numit Hanul lui Țigănuș situat la intersecția străzilor Domnească cu Municipală. Clădirea hanului a trecut prin devastări și refaceri, dar transformarea într-un hotel de lux, a fost inițiativa și investiția domnului Ion D. Hangiof. Lucrările au durat peste cinci ani și au fost terminate în 1898. Impunătoare clădire a hotelului poate fi admirată în fotografia de la pagina 120. Ion D. Hangiof, care a avut viziunea acestui hotel, a fost „asasinat într-un mod neașteptat și barbar de mâna unor tâlhari necunoscuți, fără a i se imputa sau demonstra vreo vină. Într-o seară de toamnă a anului 1915, „pe 8 noiembrie, pe la orele 6 și jumătate precis”, cum precizează autoarea. Trecut în proprietatea fiului, inginerul Michael Hangiof, Hotelul Metropol a avut de asemenea parte de un sfârșit violent „în noaptea de 24 spre 25 august 1944, când nemții în retragere au transformat centrul Galațiilor în ruină, iar „Hotel Metropol a fost pus la pământ, devenind, ca toate celelalte clădiri de referință ale orașului, doar o amintire”.

Stilul scriiturii Violetei Ionescu este clar, fluent, alert, poetic, cizelat. Remarcabilă este naturaletă cu care încorporează în narațiune citate și informații care susțin povestea reală sau imaginară, cât și frecvența folosire a dialogul care dă dinamism lecturii. Suspansul, misterul, umorul și limbajul presărat cu expresii și cuvinte din limbi străine (doar Galațiul era un oraș cosmopolit!) sau cu vorbe și expresii mai puțin uzitate în timpurile actuale (prafură, obidă, prigonitori, să-i sară vreo doagă, să se damblagească) îmbogățesc paleta de exprimare și individualizează povestirile.

Descrierile naturii sau localităților sunt pline de plasticitate, culoare, imagini poetice și mister: „Dimineața căzută pieziș de pe creste trecea ca o greblă prin negura albăstrie a brazilor. De o parte și de alta, stânci înalte se ridicau, străjuind urcușul ca niște metereze, ferind poteca de ochii lumii dinafară. Sus de tot, agățat de povârniș ca un cuib de vulturi, satul se înșira de o parte și de alta a unui drum tăiat în carnea muntelui ca o felie de piatră”. (p.79)

Nu sunt cu nimic mai prejos descrierile pe care le face vestimentației, persoanelor, interioarelor cu același ochi de pictor, atent la nuanțe și detalii.

Scriind și publicând cărți despre Galați, este felul în care Violeta Ionescu demonstrează „negru pe alb” că-și iubește și-și slujește urbea în care s-a născut și a trăit toată viața cum doar ea știe s-o facă: profund, cu dedicație și din tot sufletul ei de istoric, ziarist, prozator, poet, dramaturg, muzician, pictor... activități asupra cărora s-a concentrat în diferite etape ale vieții ei.

O felicit din toată inima pe autoare pentru publicarea volumelor despre „Misterele Galațiilor”, cărți pe care le recomand cu căldură cititorilor în căutarea unor lecturi bune și de adevărată valoare.

Valentina TECLICI
Napier, Noua Zeelandă

Ana DOBRE

Dominanta romanului *Cină cu Veturia* al Elisabetei Iosif este cea estetică, chiar estetizantă.

Personajele, Veturia, scriitoare, și soțul ei Emanuel Christea, profesorul Gérard Apel, filosoful Petru Chisai, Gloria – artistă, Dora, căutătoare a sensului existențial, cu experiență tibetană, Verona, „Castelana de la Marginea Nopții”, au preocupări artistice, sunt interesate de frumosul din realitate sau de transformarea urâtului existențial în frumos, nu în urât estetic. Preocuparea lor majoră este aflarea sinelui, transformarea vieții în artă.

Considerațiile estetice sunt risipite cu generozitate, adunând, ca pilitura de fier în jurul magnetului, temele povestitorului, camfluat în personajul alter-ego, Veturia: condiția creatorului și a creației, avatarurile scriiturii.

Cele 31 de secvențe narative, prezentate când subiectiv de către un personaj-narator, Emanuel Christea, când obiectiv, rețin felii de viață, nu la modul realismului clasic, ci filtrate prin conștiința formatoare, modelatoare, sau infidelă în reprezentarea dominantelor realului.

Cartea pe care vrea să o scrie Veturia, există și această temă a metaromanului, a scriiturii unei povești, este o aventură – a conștiinței, a scriiturii, dar și scriitura aventurii. Transfigurarea se produce prin capacitatea cuvântului de a transcende banalul, prin acea poezie a textului care creează o atmosferă și provoacă, stimulează emoția. Povestea nu e indiferentă, nu poate fi indiferentă, trebuie să atingă alte conștiințe, să le facă să vibreze.

Nu romanul străzii o interesează pe Veturia, nu datele disparate ale realului, fapte diverse exceptate din realitate care pot avea căldura clipei, dar nu și specia eternității, cât romanul care să surprindă viața cu sensurile ei ascunse, cu anamnezele și chenozele ei, prin care *catharsis*-ul să fie posibil. Creația devine transcendere, ieșire din realul desemantizat și intrare într-un absolut posibil, universul compensatoriu al autorului, *catharsis*-ul lui.

Laitmotivul „Scrișul nu alină” revine obsedant, ca reflectare în conștiințe diferite, cu semantizări diferite. Așa simte Veturia, așa simte Dora, preocupată de spiritualitate, mergând în căutarea adevărului, care să o

Elisabeta Iosif *Cină cu Veturia*, Editura Art Book, Bacău, 2020

clarifice, până în Tibet. Cartea și viața sunt labirintice. Căutarea este febrilă, deci scrisul catharsis, cu rol terapeutic nu există. Doar cel esențial, revelatoriu, care revelează sinele.

Dora iese dintr-un labirint fără clarificările necesare, interogațiile ei continuă, prelungindu-se în considerațiile despre roman, întrucât romanul ar putea fi un *joc secund*, o copie, în sens platonician, a realității. Romanul, spune ea, „a devenit o încercare prin care se măsoară un om cu egoismul spiritului său – o energie negativă – sau cu felul lui de a fi în relația cu ceilalți. În romanul modern, autorul caută să afle cine suntem prin intervenția sexului sau prin felul în care omul iubește viața, mereu încordată...”. Implicațiile polemice sunt difuze, dar nu absente. Romanul ar trebui să ofere „sensul metaforic al suferinței umane”, să motiveze spiritul în sensul unui optimism purificator, convingându-l pe cititor că „Răul poate fi învins”. Esteticul concurat de etic, așadar.

Într-o lume ca a noastră, preocupată de banal și de banalități, dominată de pragmatic și de răul cărnii, rolul creatorului se manifestă în modul în care-și asumă exigențele creației. Imaginea de Orfeu a creatorului este simbolică și emblematică. Este creatorul care a coborât în Infern, în infernul zilelor concrete ale realului, în încercarea dramatică de a restitui oamenilor iubirea, de a le-o oferi pentru resetarea existenței.

Scriitorul este un restaurator, încearcă să scoată la iveală lucruri adormite într-un zid, în cărțile vechi, „citind pe fațadele cu ferestre acoperite în plină zi, întrebându-se dacă mai locuiește cineva acolo”...

Revenirea la personaj, pe care și-o propune Veturia, autoarea romanului *Labirint în foc*, coincide cu o revenire în real. Creatorul este un vizionar, arta poate devansa

viața, o poate anticipa. Sub semnul coincidenței stranie, circumscris unui fantastic straniu, se află anticiparea, prin romanul pe care-l lansează, a dramei de la Colectiv din octombrie 2015.

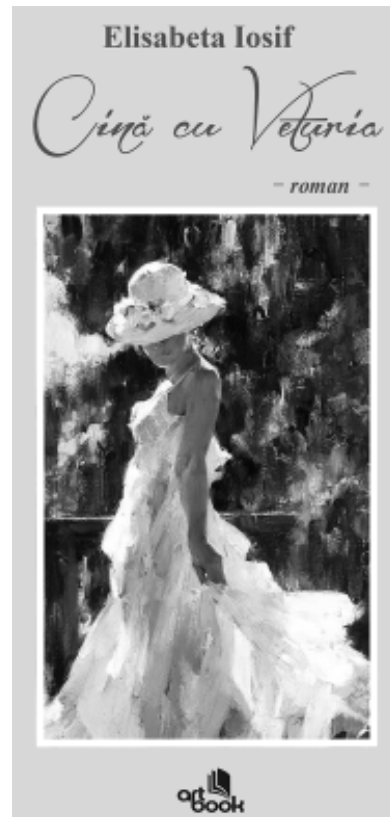
Spațiul citadin care este fundalul acestor povești înscrise în dualitatea viziunii moderne – scriitura aventurii, aventura scriiturii, se mitologizează ca în prozele lui Mircea Eliade, devenind un oraș cu o geografie proprie, mitizantă și creatoare de mituri.

Visul este parte a creației, creația stă „pe muchia dintre vis și realitate”. E un mod de a sugera ideea necesității sondării realității prin observația socială directă, dar și cea a investigației profunzimilor. Călea cea tainică duce în interior. Acolo se clarifică sensurile, acolo apar revelațiile. „Visul și poezia participă la

aventura textului unei cărți”, conchide Veturia, ca un ecou al credinței autoarei înseși.

Sensul titlului se limpește la final, în scena ceremonialului ceaiului, exercițiu spiritual care are conotații simbolice. Ceaiul este elixir și adjuvant al treziei/trezviei, care ține spiritul în alerta frumosului, treaptă spre absolutul accesibil fiecăruia. Starea la care aspiră personajele este starea Zen. Pâinea mare, aburindă, din care „rupeau toți cu bucuria cuprinderii unei pâini, ce o primiseră cândva de la părinți, ca și Brâncuși, aflat la acea «masă de taină»...”, trimite la *cina cea de taină*. Și Veturia participă la o cină, „o altfel de cină”...

Creatorul se dăruiește pe sine prin creație ca și cum ar împărți, asemenea lui Iisus, o pâine – carnea Lui, spiritul Lui. Trădătorul nu mai contează. Creația nu are sfârșit. Important este ca artistul să nu se trădeze pe sine, să nu-și abandoneze *talantul* și, odată cu el, misiunea, dar și blestem de a crea frumuseți.

**Gheorghe
Constantin
NISTOROIU**

„O Salcie! Iubesc melancolia, care/Te-nvăluie, și-ascult pioasa ta chemare/Și-n serile de vară albe, când luna-i un de va/Contemplu strălucirea și maiestatea ta!”

(Iulia HAȘDEU – Îngerul liric)

Salcia divină este simbolul Fecioarei Maria în plinirea Jertfirii Ei de Mamă dumnezeiască! Salcia este simbolul prin excelență al smerenției naturii în fața preamăririi dumnezeiești! Salcia este singura ființă a Naturii vii, care are un chip isihast, împărțit unei grăiri misterioase a tăcerii lăuntrice, care adună toate risipirile de la toate zărilor, fiind atât de smerită și de pură în pătimirile, în simțirile ei tainice, pământene, transparente și transcendente. Salcia – Monahia verde a Naturii, s-a înfrățit primordial cu ancestrala apă din care-și trage seva binecuvântată, dându-i ca un simțământ de dar, lacrimile ei suave, cucernice, cuvioase. SALCIA este Buna Vestire a Naturii pământeste care anunță bucuria sosirii PRIMĂVERII!

Iulia Hașdeu (1869-1888) – Îngerul liric a fost o mlădiță princiară, o personalitate precoce, care și-a depășit veacul prin inteligență, înțelepciune, geniu, creație, frumusețe, sensibilitate, farmec și poezie. Emil Boutroux, a surprins-o ca pe, „o tânără extraordinară, cu o imaginație atât de vie și atât de fecundă, cu un sufler atât de frumos și atât de sincer îndrăgostit de ideal.” (Emil Boutroux, *Julie Hasdeu-Oeuvres posthumes*, 1890, t.II, p. XIII) „Talentul ei, remarca Sully Prudhomme, este asemeni unei flori rare, a cărei îmbobocire a fost întreruptă brusc, însă în care botanistul recunoaște toate însușirile uneia dintre cele mai rare varietăți.” (Sully Prudhomme în scrisoarea către Louis Leger, din 22 Mai 1889, *Julie Hasdeu-Oeuvres posthumes*, t.II, p. VII) Cel mai remarcabil admirator rămâne însă marele savant și tată adorator, Bogdan Petriceicu-Hajdeu care, pentru Iulia strivită sub povara cunoașterii, n-a vrut să înțeleagă taina omului, adâncul soartei, vina destinului care i-a curmat floarea vieții în mireasma ei angelică, abia îmbobocită.

SALCIA

„Se-ndoaie despletită și-n grații pare-o doamnă./ Catifelate ramuri le bat vântul de toamnă./ Sub ea-i mormântul sumbru ce-ascunde un uitat./ Mi-e drag trunchiu bătrân ce-n vânt s-a desfătat/ Și ramurile lungi ce le-a-nălțit lumina./ Zefirul când atinge frunzișul și tulpina./ Coardele de mătase cu auriu de soare./ I-aseamănă frunzarul; -un cânt în depărtare/ Rostit din corn, ai crede că-i tînguiosul freamăt/ Sau că suspină omul în cel din urmă geamăt./ Și când de vijelie avid e vînturată/ În plîns ea își regretă o viață-ndepărtată./ Sau parcă plînge mortul ce-l are-n ascunziș/ Sub zumzetul nostalgic ce-l scoate-al ei frunziș./ Mai mult de-un secol încă la vîrsta ei aș pune./ Ea morților rostește povești din vremi străbune./ Le cîntă în surdina că ei pot s-o-nțeleagă./ De amintiri dutoase cenușa ea le leagă./ De ce nu pot și eu să prind din a ta cale/ Nedeslușitul filc al cîntecelor tale ?// O, arbore al morții, ce doar pe morții îi bucuri./ Cînd ramuri

IMNELE SALCIEI ÎN SLOVA MARILOR POEȚI

plîngătoare deasupra gropii scuturi !/ Sub lespede de piatră, cînd vocea ta curată/ Ei deslușesc, le pare un cânt de altădată/ Și retrîind cu-această magnifică beție./ Ei simt că și prin moarte trecutul reînvie/ Și-ți datoresc tăcuți, din încăperea mată./ Străfulgerări de vis și dragoste curată !/ O salcie ! Iubesc melancolia, care/ Te-nvăluie, și-asculti pioasa ta chemare/ Și-n serile de vară albe, când luna-i undeva/ Contemplu strălucirea și maiestatea ta.// O, vînt ce suflă aspru prin ramuri mătăsoase./ Cînd pe morminte plînge tristețile-i pioase./ Repetă-mi, o vecie, cîntarea ta de poji - / Dar să-ți aduci aminte, tu vîntule de morți !” (Iulia Hașdeu, *Scrieri alese*, Ed. Minerva, București-1988)

Salcia este un arbore al Vieții naturale, melancolice, cu ramurile toarse în fuioare de borangic. Ea pare o liră a vieții poetice, o expresie ideală, în care se deslușește sensibilitatea feminină.

Nichifor Crainic (1889-1972), magnific poet al Crucii, filosof erudit, rafinat eseist, gazetar de marcă, ilustru teolog, Părintele *Gândirii* – Revista Elitelor Ortodoxiei românești, erou, pătimitor al Gulagului bolșevic din România ajunsă prin trădarea regelui Mihai, Proletar și Penitenciară. Nichifor Crainic s-a întrupat Tradiției, spiritului creștin ortodox cu toate fibrele trăirii și mărturisirii sale în care s-a reflectat frumusețea divină și pecetea spiritualității dacoromâne. Poezia sa exprimă inefabil viața religioasă, concretă, ce pulsează în datinile pure ale Neamului.

SĂLCII ELEGIACE

„Pe cine plîngeți voi în verzi cascade/ Lîngă singurătăți de helește/ Ca nevăzute chipuri de femei/ Sub vălurile pletelor de mlade ?// Iar lacrimile plîse din căile lactee/ Par limpezimi, de dale marmoree/ Pe-afunde oseminte de naiade.// O, sălcii plîngătoare, nimeni nu-i/ Să ia tristețea voastră-n mila lui/ Pe țărmlul lăcrămatului noian.// Doar vîntul, înclinat să mai desmierde./ Vă netezește despletirea verde/ Cu pieptenele său eolian.” (N. Crainic, *Șoim peste Prăpastie*, Versuri inedite create în Temnițele Aiudului, Ed. Roza Vînturilor, București-1990)

Între Elitele spiritualității românești ortodoxe și universale ale veacului al XX-lea care au fost întemnițate, s-au aflat și ramurile princiare ale dinastiilor Cantacuzino, Ghica și Sturdza. Unul dintre ei, Alexandru Ghica, un Cavalier al demnității valahe, un erudit de talia camaradului-prieten Petre Țuța, un trăitor mistic și mărturisitor isihast, „oaspete îndelungat” de cca. 23 de ani al penitenciarului Aiud, împreună cu Filosoful înțelepciunii, Petre Țuța, au fost singurii dintre miile de aiudeni, care l-au zdrobit pe călăul colonel de securitate Crăciun, gădele temniței, prin aura lor mistică și singurii pe care torționarul Crăciun i-a respectat, grație neputinței și mimicii sale. Vrînd să-i demonstreze supremația materiei asupra spiritului, a “mărețele realizări comuniste”, l-a invitat pe prinț, îmbrăcat civil, la o călătorie cu mașina securității prin țara socialistă, arătându-i fabricii, școli, uzine, poduri, blocuri, apoi, satisfăcut l-a întrebat, brusc:

- Prințe, ce te-a surprins cel mai mult din cele văzute în țară ?

- Sălcile plîngătoare !...”, a răspuns mahnit peste măsură marele Prinț valah.

Consternat, gădele Crăciun a sărit în sus, stupefiat de răspunsul prințului. Organul proletar,

n-a înțeles filcul expresiei princiare... Prințului Ghica nu i-a trebuit mult timp să vadă drama, tragedia, suferința, adunate, prelinse în lacrimile, jalea, oftatul, suspinul, bocetul mamelor, soților, fiicelor celor aflați în temnițe, ori trecuți de curând în lumea luminii mucenicești.

Lucian Blaga (1895-1961), poet mistic, filosof pancosmic, remarcabil dramaturg, eseist de valoare, academician, întemnițat religios, dar și profesorul și îndrumătorul celei mai mari eseiste creștin-ortodoxe Aspazia Oțel Petrescu, o mare pătimitoare a Crucii, mărturisit de Eugen Lovinescu, ca, „unul dintre cei mai originali creatori de imagini ai literaturii noastre”, iar Ovidiu Cotruș afirma că, „Poezia lui Blaga este un dialog uneori circular, în cele din urmă ascendent, cu existența, o luptă patetică și neîntreruptă cu tainele lumii.” (*Repere Istorico-Literare*, în Lucian Blaga, *Poezii*, Ed. Minerva, București-1981)

SĂLCII PLÎNGĂTOARE

„Umblu-n neștire pe potecă./ Prin vale caut muguri, semne./ Moștenitor eu sunt al iernii./ Mai curge-nghet pe apa Cernii.// Sfarm vreascuri umede, nedemne./ Pe munți zăpada se mai vede./ O singură-nverzire-n cale/ mă ține locului, mă pierde./ Și soarele ajută-oleacă/ prin vaduri negura să treacă.// Legenda spune că pe-aice/ Euridice fata tracă./ din iaduri și-a mutat în sălcii - / a jale – părul lung și verde./ Și prind în palme ce mă pierde./ mătasea grea și jalea verde.” (Lucian Blaga, *Poezii*, Ed. Minerva, București-1981)

Salcia se bucură de surăsul Soarelui, dar cel mai mult de surusul Apei, în oglinda căreia se întrevede chipul nevăzut al destinului, ce covârșește ca o dulce dezlegare de lacrimă curată.

Ion Vatamanu (1937-1993), născut în Costiceni Bucovinei, poet ilustru, cu un bogat patrimoniu liric, eseist, om politic, responsabil cu domeniul culturii. Anul 1944, anul Golgotei românești, i-a sfășiat sufletul, ca de altfel întregii Români.

SALCIE LA CĂPĂTĂI

„M-am oprit în preajma unei salcii/ și-am stat așa un timp./ Salcia gândea./ În felul frunzei lungi cu stare verticală/ Și miile de mlăzi ce-n aer pendulau/ Vedeam, depopându-se gândirea./ Anume gândul ireal, acelu care visează./ Altfel cum se explică că-n unduirea apei/ Salcia reflectă chip curat de dragoste ?// Dar dragostea e gânditoare.../ Și seamănă privirii verzi./ Cu care salcia mereu se uită-n ape./ Cîntînd un regretat la fel de ireal.../ Altfel cum se explică faptul frunzei/ De-a semăna c-o lacrimă, c-un dor/ Acestea, însă, sunt gândire pură...// Stînd în preajma salciei./ Mi-am zis într-un târziu:/ - Fiecare om ar trebui să aibă-n casa lui/ O salcie la căpătâi...” (Ion Vatamanu, *Altă iubire nu este – Poeme*, vol. I, Ed. Biodova, 2001)

Salcia, pare un minunat smarald curgător ce se reflectă în flăcările verzi ale amiezii, împraștiind cu dărnicie de monarh, răcoarea de stemă sufletească, când omul se ascultă pe sine, aplecat peste marginea simțirii lăuntrice, ca să audă din adânc răsunetul slovei iubirii.

Radu Ștefan Demetrescu Gyr (1905-1975), unul dintre reprezentanții Elitei spirituale, cel mai mare Poet mistic al Crucii, condamnat la moarte pentru poezia manifest „*Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!*”, dar salvat de Poetul din

(continuare în pag. 9)

Elisabeta IOSIF

Se spune, că fiecare carte are propriul său destin. Înserise sub semnul albului triumfal, cele două cărți ale Veronicăi Balaj „Ierusalim – Jerusalem” și „Orașul alb” stau sub simbolul culorii esențiale a înțelepciunii – alb. Ele vorbesc despre același loc sacru – Ierusalim, ceea ce înseamnă că între ele este un “scut iluzoriu”, cele două volume purtând culoarea inițierii, albul răsăritului, cel al întoarcerii, fiind albul zorilor. Nimic nu poate tulbura Ierusalimul – „Orașul cosmic”: Într-un oraș alb/ clipele tropăic/ în sus, în jos/ prin istorie și evanghelii/ ca niște victăți necunoscute (pag. 10 – vol. Ierusalim – Jerusalem), aflat sub același cer în

„ORAȘUL ALB – ÎNTRE PĂMÂNT ȘI STELE – IERUSALIM”

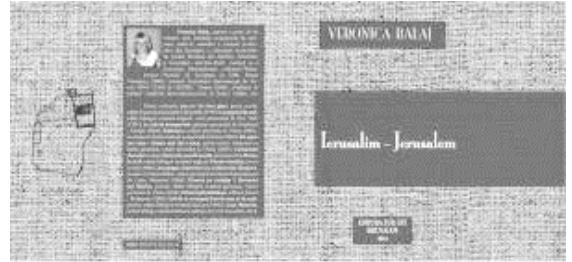
în plan spiritual e lumina harului iar poetul are o asemenea lumină, ce glorifică viața, transmitându-ne frumusețea ei: „lumina din orașul sfânt/ se așează peste noi/ cu rost înțergesc/ legiuind un ritual nedescifrat/ și ne spală disperările./ devastările interioare./ sau flacăra de lumânare / a credinței noastre.” (Poemul *Lumina din Ierusalim* pag. 24).

Uneori lumina solară atinge incandescența: soarele, suveranul de foc/ pârjolește/ desenul crengilor/ de pe rochia mea/ ramurile/ imprimate în mătase/ devin tăciune/ și flori de nisip/ alerg/ prin văpaia/ galbenă, solară/ pașii mei taie lumina/ pare/ că sunt trâmbețe/ din veșnicie. (pag. 102, poemul *Pustiul Iudeii*) iar în volumul *Orașul alb*, „Pustiul Iudeii e ca un cerc galben, oprit între pământ și cer”, autoarea mărturisindu-ne că aici „Orice clepsidra s-ar dezintegra... Dar lumina, ce lumină! Ce fel o fiind această lumină din Pustiul Iudeii? Desigur cosmică, covârșitoare. Soarele a toate-stăpânitor împărție foc... Lumina cădea ca o mătase grea. (pag. 86) pe când în Betleem Semn al puterii divinului este lumina radioasă, nu estompată... Aici e surzătoare, sugestivă. E doar locul unde s-a născut Mesia! Speranța va trece veșnic, vie prin patimi.” (pag. 102, volumul *Orașul alb*).

Se pare, însă, că nimic nu are o semnificație mai mare decât *Poarta*. Simbolul ei înseamnă “o schimbare de nivel, o invitație la călătorie spre alt tărâm, un loc de trecere între două lumi, între două stări, cunoaștere și necunoaștere” (Dicționarul de simboluri), aici făcându-se și trecerea de la profan la sacru. Pentru poet: *Prin porțile Ierusalimului/ orice ar trece spre/ mările cerului deschise/ își pierde/ sinele* (poemul *Ierusalimul imagină* pag. 36). Templul este casa lui Dumnezeu pe pământ, Templul din Ierusalim fiind, ca și cele din Delfi, Angkor, Borobudur – centru al lumii... este o imagine a cosmosului, de aceea dimensiunile sale nu pot fi definite. (Jean

Chevalier). Orașul e Templul, adică drumul spre lumină, un loc sacru, simbolic.

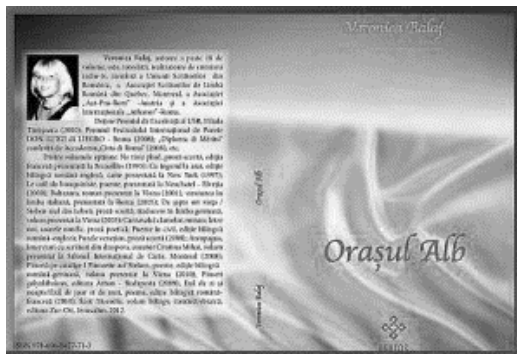
Ierusalimul, scrie Hugues de Fouilloy, “are porți pe care intrăm în biserică și în viața veșnică. Se povestește, spune el, că porțile Ierusalimului se înfig în pământ când prelații Bisericii se desfată în

iubirea de lucruri pământești și se înalță către cer când ele năzuiesc spre lucruri cerești. Poarta Templului duce spre viața veșnică. “ Pentru Clement din Alexandria ca este „Poarta dreptății și acest lucru stă scris în Psalmul 117”.

Iar Timpul ? ! Timpul este legat de acest spațiu sacru. Definiția dată de Sfântul Augustin este *acea imagine mobilă a veșniciei*. Timpul este însă pentru Baudelaire *obscurul dușman care ne roade inima*. Pentru poeta Veronica Balaj, timpul e acela care îi domină trecerea: *sunt în alt timp, cel al legendei, simțind în acel spațiu că este mai trecătoare decât lemnul icoanelor*. Dar Timpul de pe Via Dolorosa ? Poeta se simte, ca și ceilalți *pelerini întârziți prin legendă și viziuni divine...* într-o *Atmosferă de încremenire nepământeană* (Orașul alb, pagina 57).

Între cele două cărți IERUSALIM – JERUSALEM și ORAȘUL ALB Veronica Balaj a creat un dialog. Acest lucru mi-a adus aminte de ceea ce spunea Umberto Eco: *Adesea, cărțile vorbesc despre alte cărți... e ca și cum ar vorbi între ele. La lumina gândului acestuia, biblioteca mi s-a părut locul unui îndelungat și secular murmur...*

care: orașul se întinde alb, în cel mai spectaculos tablou” (vol. “Orașul alb”, pag. 80). Aici, până și tăcerea e albă: *pășim/ prin orașul-înimă- a-pământului/ înfiorați/ c-am putea deveni/ cânt de păsări celeste/ răscolind, cu împietate/ tăcerea albă a Ierusalimului.* (pag. 28). Strălucirea luminii alb

IMNELE SALCIEI ÎN SLOVA MARILOR POEȚI

(urmăre din pagina 8)

Profetul absolut și Adevărul Vieții – Iisus Hristos. Poezia lui Radu Gyr a fost un alt fel de cuminăcare pentru întemnițații religioși din toate închisorile țării, alinând în cel mai înalt grad, suferințele lor, dar și Dar, pentru Elita cultural-spirituală a Patriei. „Poeziile lui Radu Gyr, mărturia marele mistic al Moldovei, părintele Iustin Pârveu, *au fost salvarea noastră în închisoare, nu era deținut care să nu le știe, să nu le repete zilnic... Poeziile se spuneau ca și rugăciunile, poeziile ne încălzeau... Atât Nichifor Crainic, cât și Radu Gyr, Andrei Ciurunga, Voiculescu, pentru noi au fost salvatorii, poate a miilor de tineri care eram încarcerati în celulele Aiudului, ale Piteștiului, ale Gherlei, ale Canalului. Poeziile au fost ca niște rugăciuni trăite, cu care tineretul s-a identificat în zilele acelea foarte multe și grele.” (cf. Adrian Alui Gheorghe, *Poezia în închisorile comuniste. Mărturii*, în *Caietele de la Putna – Jertfă și creație* 18-20 septembrie 2014, Mănăstirea Putna)*

SALCIA

„Dragostea ți-o despletiești, curată./ peste liniștile mele reci și grave./ ca o salcie de vis cutremurată/ peste-un iaz cu apele bolnave./ Mladele palpită ca o undă/ sărutând șfioase, somnul verde./ Bolta vrea c-un searcă să

răspundă./ ci sub lintiță inelul ei se pierde./ Salcia se pleacă, dar senină/ apa-ncremenește fără viață./ În lichida-i, putredă lumină/ tresărirrea frunzelor îngheață./ Numai papura adie lin un scâncet./ când din fundul somnului acvatic/ duhul nufierilor morți se urcă lănced/ ca un fum subțire și molatic...” (Radu Gyr, *Ultimele Poeme*, Ed. Vremea, București-1994)

Salcia se resfiră într-o corolă de nimb, ca un șirag verde de metanic al smerenicii monahale !

Petru C. Baci (1922-2017), Fiu ales al Bacăului, luptător remarcat în eliberarea Ardealului de Nord, apoi un înflăcărat și zelos erou al Rezistenței Anticomuniste, întemnițat religios în cca. 18 închisori, cu peste 15 ani de temniță grea primită , scriitor-mărturisitor și poet al Crucii. Camaradul de suferință și trăire, părintele Nicolae Grebenea, întemnițat religios cu 23 de ani execuțai, l-a îndrăgit, bucurându-ne: „*Poetul Petru C. Baci a fost un luptător împotriva comunismului. De aceea poezia lui e o poezie de luptă, o poezie eroică, stenică, dârză. E ca o icoană în care se reflectă bine viața de luptă în munți și de suferință în multele temnițe prin care a trecut autorul.*” (Poetii după Gratii, Mănăstirea Petru Vodă, 2010)

SALCIA

„Zorii rumeni ca o pară./ Au dat buzna pe izlaz./ Soarele de după moară/ O îmbracă în topaz./ Cald zefir de mai adie/ Peste creștetu-i pleșu/ Ea se scoală din vecie/ Ca trezită de-un heruv./ Panglice de aur moale/ Ori fiiuoare de argin/ Frunza leagănă agale/ Ca un nesfârșit alint./ Vântul ca pentru metanii/ Stă, apoi pornește-n dungi/ Frunza-ncepe iar litanii./ Cu cădelnițe prelungi.” (Petru C. Baci, *Inimi Zăvorâte*, Ed. Fundației Buna Vestire, București-1999)

Bine vestind Primăverii naturii și omului, smerita Salcie, ne primenește sufletul pentru primirea Marii și Bunei Vestiri a sosirii Primăverii cerești, prin înomenirea Fiului lui Dumnezeu, cu voia și iubirea Duhului Sfânt în voia și dorul Fecioarei Maria – Crăiasa Cerului și a Pământului.

Mi-am mângâiat duios SALCIA plantată lângă oglinda de apă din parculețul de lângă casă dar nu am putut să-i rup din pletele abia înverzite, așa cum este obiceiul astăzi ! Mi-a fost teamă de plânsul ei după Rămurica ce urma să plece haihui ! Buna Vestire pentru Români ar fi ca în România Tainică doar Sălciile să mai fie plângătoare !

Palatul Take Ionescu din București „Dincolo de fațade”

Palatul se află pe strada care leagă Piața Lahovary de Piața Amzei, la intersecția cu Magheru. Imaginați-vă doar atât: în perioada interbelică, prin grădina Palatului se plimbau un

„Rotenberg Uzunov” vom organiza expoziții de artă pentru public. Avem un pod foarte, foarte mare de șapte metri înălțime, acolo vom construi un teatru pentru arte dramatice în care se vor ține cursuri de regie și de actorie. Și acest pod va fi deschis publicului și avem deja colaborări cu artiști din Italia și cu mari teatre din Italia, cum este **Teatro alla Scala din Milano**. Vor fi și laboratoare de fashion design în care marile case de modă din Italia o să ne sprijine pentru a organiza ceva pentru public, un proiect de excelență. **Vom concentra cultura italiană, adică arta, pictura, designul, arhitectura, gastronomia și muzica într-o școală opendoor, acesta este proiectul!**”

Vom face acest proiect dintr-un mare respect pentru toată splendoarea pe care a avut-o perioada interbelică în România, mai ales pentru un exponent de marcă al ei care este Take Ionescu.

Noi deschidem această școală pentru români, asta este miza proiectului”

Când îi dați drumul ?

Mario Antico: Inaugurarea este prevăzută pentru septembrie, 2023 și suntem în faza de renovare totală. Este efectiv distrus, el a fost distrus, au existat mulți ani de litigii în care palatul a fost vandalizat, un monument istoric, un exemplu extraordinar al culturii românești a fost distrus. Chiar dacă este școală italiană ea va respecta România, acolo va fi România. Noi deschidem această școală pentru români, asta este miza proiectului. În ceea ce privește Podul Palatului Take Ionescu din București, am văzut ce dezastru s-a întâmplat cu arhitectura extraordinară pe care voi o aveți...

Cum de v-ați gândit la un “incubator de cultură italiană”? De fapt, noi suntem frați latini.

Mario Antico: “Sunt trei motive. Unul vine dintr-o frustrare pe care am avut-o în anii aceștia. Sunt aici de 12 ani și am văzut cum multe monumente istorice au fost distruse, am văzut ce dezastru s-a întâmplat cu arhitectura extraordinară pe care voi o aveți. Apoi este o pasiune de-a mea, stau noaptea să mă uit la ce monumente mai sunt la vânzare în ideea de a le cumpăra și de a le renova. **Pentru că este ceva ce foarte puțină lume știe, și anume cât de grandios a fost acest interbelic în România. Și mulți din străinătate, ai mei din Italia nu se așteaptă la așa ceva, nu știu cât de mare a fost România în perioada interbelică!**”

Palatul este copleșit de un bloc ridicat după 1977, iar în fața sa sunt gheretele Primăriei în care se vând langoși.

“România este o țară în care ai șanse să faci orice dacă vrei și ești serios”

Mario Antico: Mi se pare important și frumos să reevaluăm ce a fost România în acea perioadă, sunt pasionat de aspectul acesta arhitectural și imobiliar. După care, să zicem, mai am un motiv

de frustrare, unul pentru cultura italiană. În sensul că sunt multe școli bune private, școala franceză, școala americană, dar școala italiană nu a avut până acum un incubator de cultură, noi am supraviețuit, dar nu am fost la adevăratul nostru nivel în București. Și al treilea motiv este că mi se pare că latinitatea aceasta merită mai mult și deschiderea României către facultățile bune din Italia trebuie să aibă o legătură în țară.

Ați cumpărat mai multe imobile în București ? Sunteți un colecționar de case ?

Mario Antico: Este prea mult spus. Mai avem un monument în zona Ion Mihalache pe care încercăm să-l renovăm, mai am o proprietate monument pe Louis Blanc, tot așa o clădire extraordinară, și acest Palat al lui Take Ionescu. În Italia ar fi muzeu” spune noul proprietar.

De ce iubiți Bucureștiul ?

Mario Antico: “Pentru că îți permite să ai absolut orice și pentru că, inclusiv ca străin, dacă vrei să faci ceva, să realizezi ceva, ai șansa să o faci.

Asta este în general România. Este o țară în care ți se permite să faci dacă vrei, dacă ești serios ai șanse, prin comparație cu o țară ca Italia în care dacă nu ești copilul cuiva și dacă nu ai recomandări nu ajungi nicăieri. **În Italia acest Palat ar fi Muzeu, aici au devastat din punct de vedere estetic ceva grandios.**

Am văzut ce monumente există în București, am văzut cât s-a distrus și văd zilnic acest parodox. Dacă va uitați la Palatul lui Take Ionescu o să vedeți că o bună parte din el este “îngropat” vizual de un

bloc comunist. Deci în această școală italiană vom avea pe de-o parte un lucru oribil, vedem un monument care în Italia ar fi muzeu, “îngropat” într-un bloc plin de balcoane abuzive, cu termopane. În fața Palatului avem niște gherete cu plăcinte, practic au devastat din punct de vedere estetic ceva grandios. Totuși, eu am zis că îmi place și acest lucru. Pe de o parte pentru ca oamenii de artă să înțeleagă ce a însemnat comunismul, ce a însemnat distrugerea artei și cât de urât poți să îți bați joc de tot ce ai avut”.

„Unii încearcă să recupereze ceea ce a fost, aceasta este contribuția mea la țara aceasta care mi-a dat tot”

Mario Antico: Poate de asta îmi și place Bucureștiul. Pentru că are o parte de arhitectură extraordinară, dar are și un contrast incredibil cu ceea ce se întâmplă la nivel de blocuri și de orori care s-au făcut și care, din păcate, se fac inclusiv astăzi. Asta este fascinant pentru mine: ce a putut să facă comunismul. Lumea nu conștientizează ce înseamnă să închizi un balcon istoric și termopane. Ce înseamnă să pui niște chiriești cu locuiască într-un monument istoric, o familie care habar nu avea ce a însemnat pentru foștii proprietari să realizeze acea proprietate. Oarecum este un fel de nișă în care unii încearcă să recupereze ceea ce a fost. Cel puțin așa voi face eu, acest puțin este partea mea, este partea mea mică, contribuția mea la țara aceasta care mi-a dat tot”.

**)Palatul Take Ionescu se află în portofoliul Regatta Imobiliare și a fost vândut de Eduard Uzunov, proprietarul firmei.*

urs, o maimuță și multe, multe căprioare. L-a proiectat un mare arhitect elvețian, Louis Blanc, pentru un om care-a făcut mai degrabă istorie, decât politică: Take Ionescu. După ce a trecut prin două războaie, o ocupație comunistă și o dezolantă distrugere post comunistă, Palatul are șansa să renască pentru că un avocat italian a înțeles mai bine decât noi “cât de grandios a fost acest interbelic în România”. Interviu în exclusivitate cu avocatul italian Mario Antico realizat de jurnalistul Cristache Gheorghiu la “Make Bucharest Great Again”, un proiect B365 dedicat salvării patrimoniului orașului.

Cristache Gheorghiu - Despre Take Ionescu se învață puțin la școală, câteva rânduri în treacă în manualul de istorie pentru clasa a 12-a. Cine mai știe că a fost un mare orator (discursurile sale înflăcărau mulțimile), tribun politic, avocatul care câștiga orice ulțid prin pledoariile sale imbatabile, politician, diplomat, ministrul Instrucțiunilor Publice, Prim Ministrul, omul care a contribuit cu mare dăruire la înfăptuirea României Mari?! A mai fost și ziarist (corespondentul *The Times* la București), un pasionat călător care plănuia să vadă Japonia, poet romantic, ultidisciplinar. Așa că, dacă personalitatea sa este uitată, de ce s-ar vorbi despre măreția palatului său în care găsim pasiunea lui pentru Artă, Frumos, Arhitectură ?

Mario Antico trăiește și lucrează în București de 12 ani. Împreună cu asociatul său, Andrea Chirulli, Mario a gândit un plan amplu și nobil pentru Palatul Take Ionescu. **“Va fi contribuția mea la țara aceasta care mi-a dat tot”**, spune Mario.

Mario Antico, avocat Italian - “Vrem să facem un incubator de cultură italiană, vom colabora cu mari teatre din Italia cum este Scala din Milano”

Mario Antico: Palatul are o structură extraordinară, are anumite caracteristici tehnice care ne permit să realizăm acolo tot ce vrem. Dorim să facem un **incubator de cultură italiană**, cu laboratoare gastronomice în care o să aducem chefi din Italia, cu laboratoare de artă și pictură. Există niște vitralii mari și acolo vom face o parte artistică unde studenții vor veni să picteze, dar în același timp împreună cu Eduard Uzunov de la Galeria

Lucian BOZ

Mai zilele trecute, citind „Ulysse”, un volum de însemnări critice ale lui George Călinescu (Editura pentru Literatură, București, 1967), am întâlnit la paginile 178-180 un eseu interesant având titlul „*Studiu despre Eminescu*” datat 2 iulie 1933. În conținutul acestuia, autorul se referă la un nume foarte cunoscut mie, Lucian Boz, om

drag cu care am întreținut, deseori, dezbateri literare și relații amicale, aici la Sydney, în îndepărtata Australie.

Iată ce scrie Călinescu despre acesta la aceea vreme: „*Am remarcat nu de mult o broșură despre Eminescu a d-lui Lucian Boz. Am lăudat atunci subtilitatea speculativă a lucrării, făcând rezerve asupra interpretării. Iată acum un prilej să arătăm unde duce entuziasmul cabalist aplicat la Eminescu...*” Esul face în continuare o critica literară laudativă acestei lucrări. Despre cine este vorba? Cine este acest om băgat în seamă chiar de marele Călinescu? Să-l cunoaștem!

În urmă cu douăzeci de ani (2003), pe la sfârșitul lunii martie, domnul Lucian Boz, considerat de mine ultimul astru al universului cioranian (greșesc oare?) ne-a părăsit pentru întotdeauna! Merită să ne reîmprospătăm memoria cu amintiri despre acest om excepțional.

A fost prietenul apropiat a lui Eugène Ionesco, Emil Cioran, Mircea Eliade, Ion Vinea, Ilarie Voronca, George Călinescu, Ștefan Baciu, Emil Boldan, Constantin Noica, Nicolae Steinhardt, Grigore Cugler și a multor alte personalități ale literaturii române care au strălucit în prima jumătate a secolului al XX. Împreună cu Gherasim Luca, Dolfi Trost, Jules Perahim, Jacques Herold, B. Fundoianu, Paul Păun, Gellu Naum, și alții, formează „al doilea val” al curentului suprarealist (1933-1951), din primul făcând parte după cum se știe, ca o tranziție dinspre Dadaism, Tristan Tzara, Hogo Ball, Emmy Hennings, Hans Arp, Marcel Iancu, Jules Iancu, Ion Vinea, Ilarie Voronca, Șașa Pană, Jaques Costin, Poldi Chapier, Victor Brauner, ș.a. Cu toate acestea **André Breton**, așazisul întemeietor al Suprarealismului, a susținut întotdeauna că este inexact și cronologic abuziv să se prezinte acest curent ca o mișcare ieșită din **Dadaism**. De altfel, atât în revista pariziană „*Littérature*” (unde Breton publică, în colaborare cu **Phillipe Soupault**, „Câmpurile magnetice”, primul text specific *suprarealist*), cât și în alte reviste, textele dadaiste alternează cu cele ale noii orientări, ce avea să se numească apoi suprarealism. Sunt două mișcări apropiate, având scriitorii comuni. Posibil că suprarealismul, curent artistic și literar de avangardă care pune accent pe nu pe gândirea logică ci pe irațional și inconștient, să-l fi marcat puternic pe Lucian Boz, deoarece deseori în convorbirile avute cu domnia sa, îmi vorbea cu mândrie și nostalgie despre această grupare.

Scriitor prolific, critic literar, jurnalist, om de cultură și artă, decorat cu „Ordinul național al meritului francez”, a lăsat posterității mai multe opere literare: „*Eminescu*” (Ed. Slova, 1932), „*Cartea cu poezi*” (Ed. Vremea, 1935), „*Masca lui Eminescu*” (Editura Vinea 1935), „*Moartea Abstractă*” și „*O săptămână a poeziei*” (Ed. Autorului, 1979), „*Piatra de încercare*” (Ed. Vinea), „*Scrisori din exil*” (Ed. Dacia, 2001).

Născut la Hârlău, la 9 noiembrie 1909, se mută cu părinții la București, unde studiază la liceul „Gheorghe Lazăr”. După absolvirea acestuia urmează facultatea de drept. Iubind literatura începe să colaboreze și să scrie la diferite publicații din capitală. În anul 1930 își începe activitatea gazetărească la revistele conduse de Ion Vinea

BOZ, ultimul astru !

„*Facla*” și „*Contemporanul*”, iar mai apoi, între anii 1933-1937 este numit redactor la „*Adevărul*” și „*Dimineața*”. În scurt timp devine unul dintre cei mai apreciați critici literari ai acelor vremuri, publicând numeroase articole în mai multe reviste de prestigiu precum: „*Adam*”, „*Adevărul literar și artistic*”, „*Capricorn*”, „*Discobolul*”, „*Excelsior*”, „*Gândirea*”, „*Lupta*”, „*Premiera*”, „*Rampa*”, „*Reporter*”, „*România literară*”, „*Tiparnița literară*”, „*Unu*”, „*Vremea*”, „*Viața Românească*”, „*Zodiac*”, și altele.

Între anii 1932-1933 editează o revistă proprie revistă numită (tot!) „*Ulise*”. Interesantă alegerea acestui titlu, care, după cum mi-a relatat domnul Lucian Boz, a fost ales ca o „solidarizare” și omagiu la volumul de însemnări critice intitulat „*Ulysse*” a lui George Călinescu, în care trebuia să fie inclus și esul despre care v-am vorbit mai sus. Povestea apariției acestui volum a creat multe controverse, deoarece pentru prima dată a fost anunțată de autor în revista „*Viața literară*” nr. 88 din 23 iunie 1928, a doua oară în revista „*Vremea*” din 22 mai 1930, dar din motive necunoscute nu a văzut lumina tiparului numai după moartea autorului (1965). Volumului „*Ulysse*” (520 de pagini) de George Călinescu, a fost publicat pentru prima dată în anul 1968, sub coordonarea criticului literar Geo Șerban. Este bine de știut că și criticul literar B. Fundoianu, prieten cu Lucian Boz și cu George Călinescu, încă de pe vremea când scria cu toții la revista „*Rampa*”, a conceput la rândul său o lucrare (publicată doar în parte, dar neterminată însă) numită tot „*Ulysse*”!

Autor a mai multor studii despre Mihai Eminescu, scriitor, jurnalist, traducător, Lucian Boz, face parte din elita producătorilor de literatură romană dintre cele două războaie. Bun cunosător al limbii franceze, în 1938 devine atașat de presă la Paris, trimis de mai multe publicații din țară. În aceasta perioadă se înscrie la universitate Sorbona unde timp de un an își pregătește doctoratul în științe economice. Tot în aceeași perioadă publică frecvent articole interesante în „*Dimanche Illustré*” și „*Le Petit Parisien*”. Întreține legături puternice de prietenie cu importanții intelectuali români stabiliți în capitala Franței, printre care Emil Cioran, Mircea Eliade și Eugene Ionesco.

În timpul celui de al doilea război mondial, Lucian Boz, împreună cu soția sa, Carola, fac parte din Rezistența Franceză, fapt pentru care sunt arestați de Gestapo și încarcerați până în 1944 în lagărul „*La Cité de la Muette*” (sau „*Sammellager*” în germană) de la Drancy, o suburbie din nord-estul Parisului situată în apropierea gării Austerlitz. Am aflat de la doamna Boz fapte interesante despre această perioadă. Mi-a relatat că deținuțiiureau pe capete de inaniție, singura mâncare fiind un fel de terci-supă de lobodă. Fiind foameți în tot Parisul, nici unu, dintre prietenii rămași în libertate, nu își permitea să le trimită pachete cu alimente. Singurul care a făcut un sacrificiu pentru cei doi, a fost Emil Cioran, care le-a adus toate merindele pe care le avea în casă, inclusiv bucatele de pâine și de brânză drămuite și economisite cu greu. Sunt salvați de la deportare în Germania și eliberați din detenție datorită intervenției Legației române de la Paris.

Plecarea urgentă din Franța, a soților Boz, a fost de asemenea plină de peripeții. Singura ieșire din teritoriul ocupat, trecea pe la Vichy, oraș situat nu departe de Paris, loc unde își stabilise capitala guvernul pro-german al generalului francez **Henri Philippe Pétain**. Cu toate că autoritățile române le obținuseră aprobarea de plecare din Franța ocupată și repatrierea în România, doamna Carola Boz a fost din nou reținută de către poliția locală urmând să fie retrimisă în lagărul de la Drancy. Și de data aceasta au fost ajutați de prietenul Cioran, care deținând funcția de atașat de presă al Germaniei în Franța, a plecat de urgență la Vichy să-și ajute prietenii. Având o oarecare putere în fața autorităților germane și franceze, a făcut toate

intervențiile necesare pentru ca trecerea acestora spre „lumea liberă” să fie posibilă. I-a însoțit personal pe cei doi până la frontieră (de fapt un pod peste apa râului Allier), pentru a se convinge că prietenii săi nu vor avea și alte surprize neplăcute.

În 1944, soții Boz, revin în România, crezând că în țara natală își vor găsi liniștea și siguranța și își vor putea continua activitatea în slujba literaturii naționale. Ajuns din nou la București, Lucian Boz, își reia activitatea gazetărească la mai multe publicații care apăreau în capitala în aceea vreme, precum „*Finanțe și industrie*”, „*Democrația*”, „*Timpul*”, „*Tribuna poporului*” și „*Victoria*”. Tot în această perioadă înființează cu Martin Economu, revista în limba franceză „*L'Information Internationale*”.

În 1946, se naște fiul său Alain, de fapt unicul urmaș. După moartea tatălui, Alain și-a ajutat mama bolnavă și a locuit împreună dânsa în casa părintească de la Sydney, iar după ce s-a prăpădit și mama, la scurt timp și Alain a luat drumul spre ceruri. În nici cinci ani, au dispărut toți cei trei membri ai ilustrei familii Boz! Odihnescă-se în pace! Demn de menționat este faptul că și doamna Carola, Cora cum îi spun cei din preajmă, a fost o mare iubitoare a literaturii române, înainte de război lucrând ca jurnalistă la ziarul „*Dimineața*” unde și-a cunoscut soțul.

După terminarea războiului celor doi li s-au acordat înalte distincții și recunoștința statului francez. Dându-și seama că în România comunistă, datorită cenzurii și restricțiilor impuse de noului regim pro-sovietic, libertatea cuvântului și a exprimării literare libere este imposibilă, în 1947, Lucian Boz, împreună cu soția și copilul, părăsește pentru întotdeauna România, reîntorcându-se la Paris, unde lucrează ca jurnalist la prestigiosul ziar „*Le Monde*”. Colaborează în continuare cu Martin Economu, refugiat și el la Paris, ajutându-l pe acesta să fondează săptămânalul „*BIRE*” (Buletin de Informații al Românilor din Exil), care va avea apariții până în 1990, printre directorii publicației numărându-se și Radu Câmpeanu, viitorul candidat la președinția României. După numai patru ani de ședere în Franța, familia Boz emigrează în Australia. La început se stabilesc la Canberra, capitala micului continent, unde capul familiei lucrează ca sudor (sic!) în mai multe locuri, acceptând chiar și munci necalificate. Nu după multă vreme, însă, i se oferă de compania aviatică „*Air France*” conducerea reprezentanței acesteia în Australia. Soția sa este angajată la Ambasada Franceză.

Terminându-se construcția celui mai mare aeroport din Australia, „*Kingsford Smith*” din Sydney, reprezentanța „*Air France*” se mută în acest oraș, unde Lucian Boz duce tratative cu guvernul australian pentru o eventuală cursă a vestitului avion „*Concorde*” pe ruta Paris-Sydney. Lucrează la aceasta companie până în 1974 când iese la pensie. În 1958 este decorat cu medalia „*Crucea de cavaler al meritului comercial*”, iar mai târziu în 1979, statul francez îl onorează cu „*Crucea de cavaler al ordinului național al meritului*” pentru „*eminentele servicii aduse cauzei franceze*”.

Cu toate că a dus o muncă splendidă ca reprezentant al „*Air France*” în Australia, fapt recunoscut de companie prin acordarea a diferitelor diplome și medalii, nu a uitat nici o clipă vocația sa, dragostea pentru literatura română. A scris în continuare în limba natală și a avut o vastă corespondență cu personalități literare române și străine. A publicat nenumărate articole în limba engleză despre personalități românești (un exemplu fiind anunțarea morții lui Emil Cioran) în presa australiană, precum „*The Daily Telegraph*”, „*The Sydney Mornig Herald*”, „*The Australian*”, etc. În octombrie 2001, Academia de Științe, Literatură și Artă (ASLA - Oradea, Romania), i-a oferit „*Marele Premiu Anual*” pentru exemplaritatea operei sale literare. Lucian Boz, s-a stins din viață pe data de 14 martie 2003, la Sydney, la vârsta de 93 de ani, cu mâna pe peniță, în deplinătatea facultăților mintale.

George ROCA
Sydney, Australia

Popasurile lui Mihai Eminescu în orașul Giurgiu

“Un șes neted, verde, răsare în mijlocul apei. E ostrovul San Giorgio, pe care a stat odinioară un falnic castel, zidit de genezezi stăpânitorii mărilor de-acum o mie de ani.

În dreptul acestei insule se întinde, pe câmpia din stânga, Giurgiul santinela capitalei la Dunăre vechea și zbuciumata cetate, stăpânită când de români, când de turci, bătută și pusă în flăcări, când de unii, când de alții, neștiind până pe la începutul acestui veac căruia Dumnezeu să se închine și cui și în ce limbă să-și spuie durerile.” (Alexandru Vlahuță, *România pitorească*, 1901)

În anul 1869 a fost construită prima cale ferată din România, între București și Giurgiu, care ajungea până în Port. La 31 octombrie 1869, primul tren care a circulat de la București la Giurgiu a ajuns în această gară.

Uimitor, Carol I când a venit la Giurgiu a făcut două ore cu zece minute pauză la Comana unde trebuia alimentată locomotiva cu abur cu apă.

Membrii familie regale, savanții au venit la

Bustul lui Mihai Eminescu din parcul „Aleii”, Giurgiu

Giurgiu pentru că făceau croaziere pe Dunăre. Regina Elisabeta a României a și descris într-o carte de călătorie această plimbare pe Dunăre, primirea în Portul Ramadan și faptul că a sosit cu trenul în Gara Giurgiu oraș a supraviețuit distrugerilor din cele două războaie mondiale.

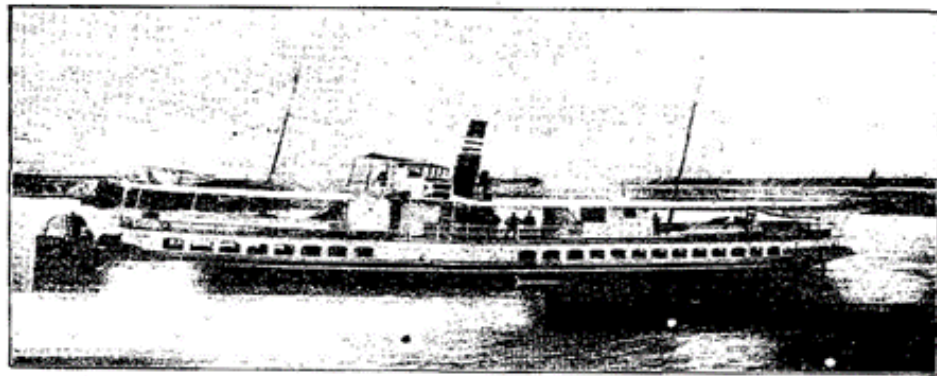
În anul 2023, are o parte nefuncțională (Comana București), datorită prăbușirii podului peste Argeș. Așteptăm terminarea lucrărilor pentru podul prăbușit”

Giurgiu a devenit, astfel, primul port din

România cu cale ferată directă până în capitală.

De aici se exporta sarea brută adusă din zona

vaporul, plecat de la Baziaș, după turneul cu trupa de teatru a lui Mihail Pascaly, în Transilvania.

Vaporul „Giurgiu” manevrând în canalul sf. Gheorghe

Prahovei și tot aici, în acest port ajungea conducta pentru petrolul venit direct de la rafinărie, ce urmasă fie transportat pe apă până în Germania.

Alexandru Vlahuță scrie poezia “Lui Eminescu”: “Tot mai citesc măiastra-ți carte,/Deși ți-o știu pe dinafară: Parcă urmând șirul de slove,/Ce-a tale gânduri sămănară,/Mă duc tot mai afund cu mintea/În lumile de frumuseți./Din noapte a tristei tale vieți.../O, dacă geniul, ce scoase./Ca din adâncul unei mări./Din fundul inimii zdrobite./Comoara asta de cântări,/Nu te-ar fi ars zvâcnindu-ți tâmpla/De flăcările-năbușite./Ce-ți luminau ale gândirii/Împărății nețarmurite./Și de-ar fi fost lăsat prin lume/Să treci ca orice om de rând,/Ce lesne-ai fi pus frâu durerii/Și răzvrătitul uită un gând!”

În portul Giurgiu, Iorgu Caragiale a găsit unul care știa să citească, “hamal, însă nu căra grâu; în picioare avea numai niște pantaloni de dril albaștri, iar pe corp numai un sacou scurt de material ordinar. Nici cămașă, nici ciorapi nu avea”. Se întâmpla în anul 1867.

Omul găsit era Mihai Eminescu, ajuns sufleur și copist de teatru în trupa lui Iorgu Caragiale.

A scris poezii, drame (*Mira*, dramă), fragmente de roman (*Geniu pustiu*) – toate rămase în manuscris – și a făcut traduceri din germană (*Arta reprezentării dramatice*, de Heinrich Theodor Röttscher).

Poetul îi scria iubitei, celebra Veronica Miclă în anul 1881: “(...) am întârziat la Giurgiu, la Costinescu, unde am scăpat o dată vaporul.” Costinescu era un prieten care îl ajuta cu banii.

Eminescu nu a fost hamal în portul Giurgiu, ci răzuitor de banițe. Pentru că banița sau dubla, o unitate de măsură pentru cereale, să nu fie prea plină, se nivela cu o răzuitoare de fier.

Trupa de teatru a lui Iorgu Caragiale face un turneu prin Moldova și astfel Eminescu ajunge din nou la Giurgiu, pentru a se îmbarca pe un vapor, alături de colegii lui, artiști, în toamna anului 1867, pentru a ajunge la Brăila, unde urma să înceapă turneul.

În primăvara anului 1868, doar o scurtă trecere a lui Eminescu prin Giurgiu, când ajunge cu

Eminescu ajunge în iunie 1882 cu trenul din gara Filaret – București, la Giurgiu.

A fost prieten cu directorul gimnaziului “Ion Maiorescu”, unul dintre ardelenii de vază a orașului Giurgiu. Ardeleanul era patriotul Nicolae Droc-Barcian.

Mihai Eminescu scria despre importanța Dunării: “Am voi să credem că Occidentul întreg va înțelege, în sfârșit, că la Dunăre, interesele României sunt ale Occidentului însuși.” (Mihai Eminescu, articol din ziarul “Timpul”)

Statuia poetului-nepreche din parcul „Aleii” este creația artistului Corneliu Medrea.

“Medrea a lăsat o operă imensă ce abia începe într-un muzeu. Ori și unde te întâlnești cu ea o remarcă: ea exprimă noblețea și grandoarea ce îi erau proprii lui.” (Corneliu Baba)

Ziarul giurgiuvean “Vlașca”, anul IX, nr.15 din 19 ianuarie 1936, a menționat inițiativa ridicării, la Giurgiu, a unui monument Mihai Eminescu: “Intelectualii giurgiuveni au luat inițiativa construirii unui monument în Giurgiu, celui mai mare poet național și gazetar Mihai Eminescu. Că ideea a venit acum nu este deloc întâmplătoare. Curentul naționalist este atât de puternic încât orașul nostru n-ar fi răbdat unui monument aceluia care toată viața a slujit contra străinilor sau înstrăinărilor (...) Ceea ce pentru marele Mihai Eminescu era un ideal, azi, după 60 de ani, idealul său începe să se înfăptuiască, Mihai Eminescu este idealul nostru național. Giurgiuvenii să mulțumească d-lui profesor M. Marinescu pentru propunerea sa. Prezența unui monument a lui Eminescu în Giurgiu va reaminti generațiilor de azi că M. Eminescu a alinat suferințele tinereții lui câtva timp, aici pe malurile Dunării albastre.”

Comitetul format pentru realizarea acestui monument au rugat pe Savin Popescu, directorul liceului, să primească Președinția Comitetului, contribuind cu toții la strângerea de fonduri.

Prof. Mihaela Veronica EFTIMIU
Școala Gimnazială „Mircea cel Bătrân”, Giurgiu

PREOTUL GHEORGHE CALCIU - ÎNTRE REALITATE ȘI MIT

L-am cunoscut bine pe părintele Calciu. Am avut multe lucruri în comun. Am colaborat foarte bine și aș putea spune că am fost prieteni. Se știe că a executat 21 de ani de temnițe comuniste. Primii 14 ani de închisoare și trecerea sa prin cea mai cumplită experiență umană, zisa reeducare de la Pitești, l-a transformat pe tânărul student medicinist Gheorghe Calciu într-un erou. Ulterior, decizia de a studia teologia și a deveni preot, împreună cu hotărârea de a spune adevărul și a denunța fătărmicia comunistă, l-a transformat pe preotul Calciu într-un martir. Au urmat alți șapte ani de închisoare, ani în care a mărturisit adevărul și i-a ajutat și pe alții, în special tineri seminariști, să-și redobândească demnitatea și să trăiască cu fruntea sus. Sunt puține personalități care prin atitudinea lor devin repere morale și salvează onoarea unei întregi națiuni. Părintele Calciu a fost o asemenea personalitate.

Personal, l-am cunoscut ca om, ca preot și ca promotor al idealurilor raționale. În același timp, cu vârsta și experiența mea, am devenit martorul transformării „omului” Calciu în „mitul Calciu”. Așa se nasc eroii și martirii ! Și noi românii avem nevoie de eroi și martiri ca să ne consolidăm conștiința națională pentru că în prezent forțele răului vor să ne rescrie istoria și să ne mutileze sufletele.

Convingerea mea este că în acești ani se fac eforturi diabolice la nivel global menite să pună capăt erei creștine. Se urmărește a doua răstignire a lui Iisus și uciderea Lui definitivă. Nu se va reuși ! Părintele Calciu înțelegea acest lucru și deseori în discuțiile noastre abordăm asemenea subiecte. Nu a fost singura persoană cu care am avut aceste discuții. Părintele arhimandrit Roman Braga, cu care de asemenea am colaborat strâns, afirma: „...atât comuniștii din Est cât și cercurile internaționaliste din Vest vor să păstreze bisericele ca ziduri, dar nu ca spirit”. Părintele Calciu și părintele Braga s-au luptat pentru păstrarea spiritului creștin al bisericii și al neamului românesc...

Au trecut anii și acum în fiecare Săptămână a Patimilor îmi amintesc cu multă nostalgie de părintele Calciu. În săptămâna mare, mica noastră biserică de lângă Washington devenea neîncăpătoare pentru mulțimea de credincioși care venea la slujbe să-l asculte pe părintele Calciu. Părintele era un om bun și blând de la natură, avea mereu un zâmbet angelic, și emana înțelegere umană și dragoste creștină. Era totuși om care putea să și greșească, dar întotdeauna își admitea greșeala. Și îmi amintesc că la începutul fiecărei slujbe pe care o ținea la biserică Sfântă Cruce își cerea iertare de la enoriași dacă greșise cu ceva...

Îmi mai amintesc că am auzit prima oară de preotul Gheorghe Calciu când a fost arestat a doua oară. Lucram deja la Vocea Americii și eram cunoscut în exil și în unele cercuri politice Americane. În acele condiții, împreună cu prietenii și cu alți asociați, am făcut lobby la Washington pentru eliberarea sa din închisoare și pentru aducerea sa în occident. După alți ani de suferințe, a sosit în America și a devenit un simbol al rezistenței noastre. În acele împrejurări l-am cunoscut pe „omul” Calciu...

Altfel, noii veniți în exil care au suferit în țară și care prin activitatea lor au reprezentat întreaga națiune, au trecut prin trei etape de adaptare: Entuziasmul evadării din iad; Speranța că venirea lor va schimba și va transforma exilul, și Adaptarea la o lume occidentală dură care nu corespunde cu lumea ideală pe care o anticipau. Părintele Calciu

a găsit și el în occident o lume diferită de ceea ce își imaginase, dar a fost primit ca un adevărat lider spiritual și a devenit un factor de unificare a exilului. În America, părintele Calciu a întâmpinat însă și el greutăți de integrare într-o lume care îți oferă totul, dar nu îți asigură nimic. În consecință, un timp a trăit din donații și din slujbe ocazionale. Înțeleg că la un moment dat a lucrat în construcții. Nu cunosc episodul, dar știu că nu avea un post permanent și o sursă sigură de venit pentru a-și întreține familia.

În acele condiții, biserica „Sfântă Cruce” din Virginia, la care eu eram președintele consiliului parohial, l-a angajat ca preot și astfel și-a putut relua misiunea spirituală și rolul de lider fără a mai avea grijă zilei de mâine. A fost o coincidență fericită pentru că eu eram redactor la „Vocea Americii” și mențineam legătură cu țara prin radio, iar părintele Calciu era susținut de biserica noastră și împreună promovăm cauza românească. Și am făcută acest lucru în Congresul SUA, la Departamentul de Stat și în fața altor foruri americane. Mărturisesc însă că ne-a avantajat și climatul politic anti-Sovietic al acelor ani. Nu a fost însă ușor. Am avut multe uși deschise, dar am avut și delatori care ne-au adus tot felul de acuzații. Și nu ne-a fost ușor pentru că a trebuit să îmbinăm atitudinea spirituală care nu admite nici un compromis cu activitatea politică în care mai toate realizările se fac prin compromisuri.

Părintele Calciu a mai avut o mare calitate extrem de necesară în America unde bisericile nu sunt subvenționate de guvern. Bisericile din Statele Unite și Canada se autofinanțează și sunt organizate, administrate și conduse de consilii parohiale alese anual. Bunăstarea unei comunități religioase depinde atât de înțelepciunea preotului

cât și de calitățile celor care conduc consiliul parohial. Cu firea lui blajină, părintele Calciu s-a concentrat pe păstorire spirituală fără să renunțe însă la activități sociale.

Din punct de vedere politic, părintele Calciu avea totuși o anumită inocență și nu înțelegea culisele și curentele puterii din Washington. În acest sens, a trebuit să-i prezint de multe ori realitatea americană și limitele acțiunilor noastre, dar nici odată nu se supără și chiar îmi mulțumea. Apoi a venit zisa revoluție din 89 și activitatea noastră s-a intensificat. Toți ne-am așteptat la o schimbare radicală, dar ne-am înșelat. S-au schimbat doar obiectivele și interesele. Foștii comuniști români au rămas la putere, iar America le-a cerut noilor guvernanți doar să schimbe numele partidului... În calitate de ziarist, eu a trebuit să mă adaptez noilor condiții. De altfel, am fost trimis de mai multe ori ca reporter în țară, în Basarabia, Bucovina și prin URSS. Am fost de asemenea trimis la Albă Iulia la aniversarea de 75 de ani a unirii Transilvaniei cu țara. S-a adaptat și Părintele Calciu la noua situație, dar amândoi aveam anumite ezitări. Între timp, s-a schimbat totuși atmosfera și la Washington.

Departamentul de Stat a întins o mână aparent binevoitoare noii conduceri politice din țară. Diplomații români acreditați în Statele Unite au început să ne invite la recepțiile ambasadei și să ne facă curte. Unii dintre ei, inclusiv ambasadorii, au început să vină la slujbele bisericii noastre. La un moment dat la una din recepții a venit în mod neanunțat un grup de diplomați români. I-am întâmpinăm cu oarecare reticență, dar i-am invitat civilizată și politicos la masă. Un timp am trăit între euforie și confuzie. În final, ne-am adaptat noilor condiții, dar părintelui Calciu, ca și mine și că mulți alții de altfel, am fost dezamăgiți de ceea ce a urmat. Împărtașeam împreună același punct de vedere: America nu a oferit țărilor Est Europene foste comuniste un model moral de transformare social-politică și de redresare economică. Rezultatul a fost dezamăgirea care a urmat și care domina și azi...

În cursul ultimilor mei ani la Washington am înființat Comitetul Româno-American pentru Basarabia și i-am cerut părintelui Calciu să devină președinte onorific. Pentru mine ca doctor geograf Basarabia și Bucovina reprezintă o rană deschisă care trebuie vindecată. Părintele Calciu a acceptat imediat propunerea fiind el însuși un promotor al cauzei naționale...

După alți câțiva ani eu m-am pensionat și am plecat ca profesor în Africa. Părintele Calciu și-a continuat misiunea în chemarea lui Iisus până în ultimele sale zile. Părintele Calciu a suferit eroic; s-a purtat ca un martir; și sunt convins că va deveni un mit național.

Notă:

Nicolae Dima, Versiune a alocuțiunii ținută la Ceneclu Mircea Eliade (Denver, Colorado) la data de 8 Aprilie 2023

Elena TRIFAN

„Antalya este cel mai frumos loc de pe pământ”

Așa considera Atatürk, primul președinte al Turciei, acest oraș situat în sudul țării, pe malul Mării Mediterane.

Se remarcă prin aspectul său

cu ghirlande, chipuri umane și scene de viață semnificative. Chipuri de zei și zeițe: Afrodita, Atena, Artemis, Nemesis, Apollo, Zeus etc. și de împărați și împărătese romane, precum Traian, Hadrian, Septimius Severus etc., îți încântă ochiul în Sala Statuilor. Arta este reprezentată și prin exponatele din Sala Teatrului din Perge și a două mozaicuri.

Pentru o țară musulmană, este remarcabilă prezența în muzeu a unor elemente de religie ortodoxă. Pe un perete este expusă o catapeteasmă cu icoane foarte frumoase.

Sfântul Nicolae, care s-a născut, a trăit și a murit în Turcia, unde este foarte îndrăgit și identificat cu Moș Crăciun, este reprezentat prin câteva icoane, fragmente de moaște și o planșă cu informație despre el. La etaj, este expusă și o colecție bogată de monede, provenind din diverse perioade: arhaică, elenistică, romană, bizantină, europeană, selgiucă, otomană.

Exponate se află și în curtea muzeului.

Elemente de cultură și civilizație turcă, mai ales din perioada otomană, pot fi găsite și în Muzeul de Etnografie, care funcționează în două conace din cartierul Kaleiçi. Printre exponatele prezente aici pot fi amintite: înscrisuri caligrafice pe hârtie, înrămate, decorații, monede, ceasuri, lampă cu ulei,

din diverse țări și din diferite perioade.

În Antalya, ca și în întreaga țară, există un adevărat cult pentru Mustafa Kemal Atatürk

plăcut și prin câteva obiective turistice, dovadă a diverselor culturi și civilizații, persoane și personalități care s-au succedat pe teritoriul său: Poarta lui Hadrian, Cartierul Kaleiçi, Portul Marina, Muzeul de Istorie și Arheologie, Muzeul de Etnografie, Muzeul Jucăriilor, Casa Memorială Atatürk, Turnul cu Ceas, moscheii și minarete.

Muzeul de Istorie și Arheologie a fost înființat în anul 1922 și, din anul 1972, funcționează pe o stradă din apropierea Plajei Konyaalti. Conține un număr impresionant de exponate ce prezintă aspecte importante din istoria orașului și din împrejurimi.

Este foarte bine dotat și amenajat, informația îți este oferită prin intermediul exponatelor, al planșelor și al audioghidului. Timpul petrecut în muzeu și fotografiatul nu sunt restricționate.

În prima sală prin intermediul machetelor și al desenelor pline de viață sunt aduse în fața vizitatorilor aspecte ale arhitecturii vechi din localitățile: Myra, Aspendos, Perge, tihna vieții de familie de altădată, principalele ocupații din zonă reprezentate de: olar, fierar, lustragiu, sacagiu. Sunt prezenți și cobzarul, cât și oamenii de știință, astronomii. În Sala de Istorie Naturală și Preistorie sunt expuse obiecte din piatră, os, bronz. Un spațiu consistent este acordat obiectelor de teracotă și ceramică din perioadele geometrică, clasic-arhaică, elenistică, romană. Câteva săli fac dovada rafinamentului artistic al popoarelor ce au trăit pe aceste meleaguri în vremuri îndepărtate. Sarcofage romane, cu rol utilitar și estetic sunt prevăzute cu basoreliefuli

narghilele, instrumente de scris, printre care se află și călimara la brâu, obiecte de podoabă, amulete, arme, covoare, chilimuri, elemente de viață familială. Este memorabilă imaginea femeii care stă jos pe covor și supraveghează oalele de pe foc. Și aici ca și în Muzeul de Istorie exponatele sunt însoțite de explicații prezentate pe planșe. Astfel, poți găsi descrieri ale unor obiecte, modul de funcționare al altora, o clasificare a armelor.

În portul vechi, care se află în apropiere, poți face cunoștință cu elemente de etnografie universală, prezentate prin intermediul jucăriilor

(1881-1938), primul președinte al țării, care a avut un rol revoluționar în modernizarea și occidentalizarea acesteia.

El e cel care a impus schimbarea portului vestimentar, înlocuirea alfabetului arab cu cel latin, a schimbat codurile, inclusiv pe cel juridic și al familiei etc.

Când venea în Antalya, locuia într-o vilă din centrul orașului, care a fost transformată în muzeu, în anul 1986. Kemal Atatürk este prezentat prin intermediul unei colecții bogate de fotografii, în care apare singur sau în timpul activităților la care a participat în Antalya, cât și în țară. Sunt păstrate intacte obiecte de uz interior: șifonierul, patul și covorul din dormitor, biblioteca, biroul, mașina de scris și telefonul din camera de studiu, tacâmurile, cât și elemente de vestimentație, printre care se află și șosetele și pantofii.

Într-o cameră poate fi vizionată o colecție bogată de numismatică și de filatelie pe ale cărei exponate este prezent chipul lui Atatürk.

Aspecte din viața actuală și trecută a orașului pot fi cunoscute și prin intermediul cartierelor vechi și noi, al statuilor din oraș, precum cea a lui Attalos, fondatorul localității, Soldații lui Atatürk, a căpitanului Mustafa Ekizler, care a trăit în Antalya între anii 1905-2000, a desfășurat o bogată activitate în port, a fost patronul Moscheii Iskele și apreciat de Atatürk.

Nu ar trebui uitate parcurile, palmierii, magnoliile, imaginea Mării Mediterane și a Munților Taurus, Cascada Karpuzkaldiran, care se varsă direct în mare, plajele, magazinele cu o diversitate de covoare și obiecte de artizanat, fabricile de bijuterii și de îmbrăcăminte din piele pentru care Turcia este renumită.

Pe o stâncă de la una din intrările în oraș este sculptat capul lui Atatürk și sub el inscripționată afirmația acestuia „Antalya este cel mai frumos loc de pe pământ”.

Dezamăgirea ca insultă

**Smaranda
Mada LIVESCU**

Șeful de gară, inginer, pe care îl știam din copilărie, venea să vorbească vrute și nevrute cu Tata: câte se întâmplau în "gara lui" nu tocmai mare, nunți și botezuri, pachete pierdute, flori aruncate pe geam, nimerind pe chipiul lui, fete frumoase care îi aruncau ochiade, muieri mai coapte, cum spunea el, dar și cupluri de pensionari reveniți de la vreo stațiune. Fluturau mâinile cu un rămas bun zâmbitor, până în anul următor.

Mai mult, avea el o înțelegere aparte pentru căței

despre care ar fi vorbit la nesfârșit dacă nu trebuia să prindă trenul de București – Iași, spre casă.

Peste ani, am aflat că Șeful de Gară căruia îi spuneam *Uncle Gogu* era unchiul meu.

Umblase lumea în sus și în jos cu trenul pe care avea liber la călătorii, văzuse multe, citise enorm. Cânta la pian, recita... Semăna cu Minulescu, știți, poetul acela nostalgic, care vorbea de chiparoase și chei pierdute sau aruncate pe fereastră... accidente la circ, un mozaic de frumos... I-aș mai reciti dar nu am nici o carte de poezii ale lui aici, în acest departe de tot al Atlantei. Doar Internet. Fără pulsul hârtiei.

Pe *Uncle* nu pot să îl uit. Înalt, fălos, cu voce gravă, răs molipsitor, avea și tristeți pe care le spunea dintr-o suflare, despre care auzeam fără efort din camera de lângă sufragerie unde ne aflam noi, copiii: erau oamenii care îl dezamăgeau cu

pânda interminabilă pentru găsierea unei firdi prin care să se strecoare – lipitori – pentru a intra în grațiile vreunui fruntaș devenit peste noapte șef la cine știe ce secție de miliție, cum se numea pe atunci locul unde lucrau cei cu uniformă albastră și epoleți metalici, știți.

Da, și revenind deci la Șeful de Gară, *Uncle Gogu*, el suferea din cauza dezamăgirilor că existau români care "vindeau vieți de români! Vorbea răspicat dar cu lacrimi în ochi despre Români uități dincolo de Prut și despre cei aflați în bejenie forțată peste tot în lume!"

Spunea unchiul, Dumnezeu să îl ierte, că *orice dezamăgire de acest fel este o insultă la adresa vieții din el, a vieții adevărate din noi...*

Era prin anul 1965.

Avea dreptate. **Într-un nu prea târziu am înțeles.**

Poveste cu o regină

Hrănește păsările în ogradă. Pui, găini, doi curcani, un cocoș... Papucii scâlciți îi cad din picioare, iar șorțul alb cu flori pare din altă lume. Părul strâns într-un coc lunguieț îi dă o ținută specială, nepotrivită locului bogat în pietriș. Soarele pieziș i se agață de genele lungi. Din mâinile ei zbură ploaia de aur – o ploaie precară – boabe de porumb fărâmate, după care orătăniile încep să alerge.

Poverile ei de fiecare zi.

Un bărbat cu parul vâlvoi, nas roșu și pielea gâtului înnegrită de soare, apare în ușa casei și strigă cu un glas răgușit:

"Hei femeie, te distrezi și eu tre' să plec la lucru, ha?! E deja șase și tu încă te bucuri de libertatea pe care o ai. Io merg și trag din greu la câmp să te țin ca pe o regină!"

Hai mișcă încoa' și dă-mi merindea sau vrei să mă omori?"

Ca să nu plângă, încearcă să își amintească de cum arăta bărbatul ei noaptea trecută când s-a întors de la crâșma "Trei Ardei" din sat. O pufni răsul: "Doamne, aibă-ne în grija Ta!"

Poarta mare, de lemn sculptat cu har de nea Gheorghe, vecinul, se deschise scârțâind prelung.

Răsuflă ușurată.

De acum până în seară era singură să vadă de toate în gospodărie, "ca o regină"!

Să crezi în visul tău

3 august 1492, Cristofor Columb părăsea portul Palos (Spania) cu trei corăbii și 120 de oameni, pornind în căutarea Lumii Noi...

La plecare, regina Isabela a Castiliei, apreciind curajul, dorința și idealul temerarului om al căutărilor, aceasta ar fi spus aceste cuvinte memorabile: "Plutește drept înaintea și dacă pământul pe care-l cauți nu există încă, fii sigur că Dumnezeu îl va crea înadins pentru a-ți răsplăti îndrăzneală!"

Plecarea în căutarea Paradisului, s-a întâmplat după ani de frământări și insistențe pe lângă Regele Ioan al II-lea al Portugaliei și regele Ferdinand al V-lea al Spaniei, cu rugămintea de a-l finanța pentru lunga călătorie.

Mereu, Columb a avut parte de respingeri și neîncredere din parte lor, dar el niciodată nu și-a pierdut credința, statornicia, răbdarea și încrederea în Dumnezeu, că visul său, care părea imposibil de realizat pentru oamenii acelor vremuri, va deveni cândva realitate.

În noaptea de 12 octombrie 1492, când Cristofor Columb a pus pentru prima dată piciorul pe pământul Lumii Noi, el a îngenunchiat pe malul oceanului și a sărutat pământul binecuvântat!

În jurnalul său, pe 31 iulie 1498, el a consemnat câteva rânduri pentru Regina Isabela, cea care a avut încredere în el și în visul său:

"Eu cred că Paradisul de pe Pământ se găsește aici, aici unde nimeni nu poate intra fără voia lui Dumnezeu. Eu cred că aceste

pământuri pe care Maiestatea Voastră m-ați trimis să le descopăr sunt extraordinare și că sunt multe alte pământuri în sud despre care nu se știe nimic".

Acesta a fost idealul și visul lui Columb, un om al căutărilor, care nu s-a oprit din drumul său!

Și noi astăzi călătorim pe marea învolburată a acestei vieți, într-un secol cu multe frământări politice, religioase și sociale, dar câți dintre noi își mai urmează **VISUL**?

Câți dintre noi mai încercăm să găsim drumul către realizarea unui vis mare? Câți dintre noi mai avem credință statornică, voința, răbdarea, jertfelnicia necesară să urmărim acest drum spre înalte idealuri, ce implică multe sacrificii?

Câți sunt cei care mai cred astăzi cu adevărat, că urmându-l pe Hristos, vom descoperi și vom putea cuceri și dobândi într-o zi, asemeni lui Columb, Paradisul?

Să crezi în **visul tău**...

BEBIS ȘI BEBA – POVEȘTI PENTRU COPII ȘI PĂRINȚI – PLANUL INVIZIBIL

„Ai curaj să îți ascuți inima și intuiția! Ele știu deja ceea ce vrei tu să vezi cu adevărat”
(Steve Jobs)

Sosise și ziua muzicii. În sufletul tatălui, de ceva vreme, entuziasmul nu-i mai dădea pace. Simțea că venise momentul pentru Bebis să facă cunoștință cu muzica. S-a gândit pentru prima lor întâlnire să aleagă un concert în sala „Thalia”, casa Filarmonicii de Stat din Sibiu. Un concert simfonic de muzică clasică urma să fie dragoste la prima vedere.

Concertul la care hotărâse să-l ducă, urma să fie susținut de către o pianistă foarte cunoscută. Yoko Nhoj, pianista recunoscută în toată lumea. Totul se petrecea sub bagheta unui mare dirijor al orașului. Yoko Nhoj avea niște degete firave ce încântau toți spectatorii din sală de fiecare dată când susținea un concert la pian. Bebis nu știa la ce să se aștepte de această dată, căci tatăl său obișnuia să-l ducă la tot felul de evenimente din oraș, niciodată nu știa ce urma să se întâmple. Singurul lucru pe care îl înțelesese pe deplin, pentru că nu prea îi plăcea în mod deosebit, era faptul ca trebuia să se îmbrace la cămașă și papion.

În drum spre filarmonică, Bebis își ținea mintea ocupată cu gânduri copilărești: „Ce poate fi așa interesant la acest concert: niște bezmetici care vor sufla în trompete, vor bate amarnic la tobe cum face Beba acasă, de mă doare capul și care vor cânta la cine mai știe ce alte instrumente cu denumiri haioase. Nu poate fi altceva decât o adevărată zarvă. Exact ca atunci când ne apucă pandaliile pe mine și pe Beba. Batem și cântăm la tot ce apucăm. Tot ce se aude sunt niște zgomote de ne dă mama afară din casă. Hi, hi, hi... Imaginează-ți cum o să se audă alătea instrumente urnite laolaltă. Sincer, nici tata nu cred că știe ce-l așteaptă, chicotește în gând Bebos, spre amuzamentul său!”

Ajunși la filarmonică, tatăl și Bebis au intrat pe ușa din față care dădea direct în antreul amfiteatrului. Gândurile copilărești dispăruseră imediat ce intraseră în antreu. Acum era absorbit de tot ceea ce se petrecea în antreu. Erau multe grupuri de oameni care parcă șoșoteau încet din respect să nu se deranjeze unii pe alții. Observase cât de elegant erau toți îmbrăcați. Doamnele veniseră îmbrăcate în paltoane lungi purtând pe cap pălării de care nu mai văzuse până atunci, ornate cu pene colorate sau funde lungi. Și domniile aveau costume galante pigmentate cu eșarfe elegante, în buzunarele din piept.

Mirosul din încăperea era îmbibat cu tot felul de parfumuri dulci, lăsate în urmă de cochetele doamne. Zărise pe unul din bărbați cum se apleca către o doamnă și finuț o sărută pe mână. Întorcându-se spre tatăl său îi spuse:

– Tati este atât de diferit aici. Oamenii sunt

îmbrăcați atât de elegant și se poartă atât de... ca niște...

– Ca niște cavaleri, gentlemani ? Într-adevăr. Muzica reușește să adune în jurul ei astfel de oameni.

Acum înțelesese și el de ce insistase tatăl său să se îmbrace la cămașă și papion.

Era momentul să își ocupe locurile. Trebuiau să urce la etaj, în balconul din fața orchestrei. Ajunși acolo au observat cum pe scenă muzicienii se pregăteau de concert. Zgomotele instrumentelor sunau haotic. Bebis devenise confuz.

Dintr-o dată pianista intrase în scenă. Toată lumea se oprise din m u r m u r a t , i n s t r u m e n t e l e surziseră. Yoko se așezase pe scaunul din fața pianului și așteptă să se așterne liniștea completă. Toată lumea era pregătită. Concertul urma să înceapă. Bebis foarte atent așteptă curios. Dirijorul urcat pe un podium în fața orchestrei, ținea ochii

închiși pregătit să dea drumul magiei. A ridicat bastonul și la prima mișcare din încheietură a dat drumul notelor muzicale. Muzicienii au început să cânte la instrumentele lor. Printre primele sunete care ajunseseră al urechile lui Bebis au fost cele scoase de către vioare. Auzea și trompetele pe fundal însă nu atât de profund, ca cele a viiorilor. Contrabasul mormăia și el făcându-și prezența simțitor. Sunetele armonioase ale flautelor și fluielor urcau puternic spre balcon, atingând înduioșător urechile lui Bebis. Era ca și fermecat. Cu ochii mirați stătea rezemat cu capul în mâini pe marginea balconului, ca de fiecare dată când se simțea vrăjit de ceea ce vedea sau auzea. Pianista începuse și ea duios să cânte la pian împletindu-și sunetele pianului cu sunetele orchestrei.

Concertul era sublim. Toată lumea părea vrăjită. Însă cel mai fermecat fusese un bătrânel. Absorbit de muzică și gârbovit de vârstă, suspina în stângă lui Bebis la balcon. Era un om înalt și cu mustață albită de vreme. Purta un costum maro în dungă ce mirosea a naftalină. Mâna dreaptă o avea întinsă pe marginea balconului, nu departe de capul lui Bebis. Degetele bătrânului erau uscate și colțoase. Le mișca rapid în același ritm cu degetele pianistei. Avea ochii închiși și visa probabil cum ar fi fost dacă era chiar el pe scenă. Nici măcar nu băgase de seamă cum ochelarii îi căzuseră încet de pe nas. Tot concertul Bebis fusese atent când la orchestră, când la bătrânel. Plăcut impresionat de pasiunea bătrânului a hotărât să acorde maximă atenție concertului.

La final, ridicându-se în picioare ca să poată aplauda muzicienii, Bebis observase ochelarii bătrânului căzuți pe jos. Se grăbi să-i ridice de pe jos, ca nu cumva să-i calce cineva. Toată lumea se ridicase în picioare și aplaudau mulțumiți. Până și bătrânul s-a ridicat încet sprijinându-se de balcon. Bebis nerăbdător îl trase de pantaloni și îi întinse ochelarii.

– Domnule, v-au căzut ochelarii !

Bătrânul își întoarse privirea către el, ștergându-și ochi îmbătrâniți. Surprins plăcut și cu lacrimi în ochi, bătrânul îi mulțumi.

– De ce plângeți domnule, nu v-a plăcut concertul ? întrebă curios băiețelul.

– Vaiiii, puiule, ba din contră, m-a fermecat. Acestea sunt lacrimi de bucurie. Vezi, dragul meu, pentru mine, muzica, în special sunetele pianului, sunt ceea ce am mai scump pe lumea asta, din păcate am rămas singur pe lumea aceasta și numai muzica mă mai alintă. A făcut parte din viața mea și am ales să nu mă despart niciodată de ea. De aceea vin des aici, ca să rămân împreună mereu, numai eu și muzica.

Drept mulțumire, bătrânul băgă mâna în buzunar și îi dădu micuțului o bomboană de mentă.

– Mulțumesc frumos... ăăă...

– Spune-mi Dinu ! Îl completă bătrânul.

Tatăl îi arătă cu degetul ceasul de la mână. Pe semne era timpulul de plecare. Bebis îl îmbrățișă pe domnul Dinu spunându-i:

– Pot fi eu prietenul tău ! Astfel nu vei mai fi singur pe lume și nu o să mai plângi niciodată.

Îi zâmbi copilăros și fugi la tatăl său. Din ușa de ieșire din balcon, se mai întoarse pentru o clipă la noul său prieten și îi spuse:

– La revedere domnule Dinu, ne mai întâlnim noi cu siguranță prin locurile acestea. Promit că am să vin să vă caut.

Tatăl bucuros la cele auzite, a înțeles fără să îl mai întrebe, experiența lor de data aceasta fusese un succes, o dragoste la prima vedere. Îl salută și el pe bătrânul din depărtare, zâmbindu-i cu mulțumire.

Tot drumul spre casă, Bebis tăcuse și se uita pe geam. Când ajunse acasă, fugi direct în camera lui. Merse la cutiuța cu obiecte prețioase și puse bomboana acolo. Nu înțelesese el mare lucru de la concertul acela, dar bomboana bătrânului Dinu îi va rămâne mereu în suflet. Tatăl său îl urmărise atent și îl întrebă:

– Ce faci Bebis, nu vrei să savurezi bomboana de mentă ?

– Nu, tati ! Vreau să păstrez amintirea bătrânului de la balcon care cânta la pianul invizibil. Eu cred că atâta timp cât voi face ceea ce mă face să plâng de fericire nu voi fi niciodată trist și singur. Vreau ca această bomboană să îmi aducă aminte de cele spuse de domnul Dinu. Bomboana aceasta nu v-a deveni niciodată invizibilă !

„Fericii cei a căror inima cunoaște pasiunea prieteniei” . (Panait Istrati)

Andra BUCUR

Elena BUICĂ

Ceea ce numesc „Târziul vieții” are mai multe nume: „bătrânețe”, „senectute”, „vârsta a treia”, „vârsta de aur”...

Când începe acest târziu al vieții? E o întrebare destul de frământată. Dacă-l ascultăm pe Al. Vlahuță, „bătrânețea începe de când începi să te temi de ea”. Ea vine molcom, cu pași în vârful picioarelor. Ne trimite mai întâi niște mesaje blânde de avertizare. Nu se instalează într-o singură zi. Mai întâi ne face câte o vizită de curtoazie pentru acomodare, aducându-ne niște prefaceri ale unei maturități coapte, dar abia perceptibile, ale corpului și ale minții.

Instalarea bătrâneții, ca și celelalte etape de viață, este destul de elastică. Ce știm sigur este că bătrânețea vine la braț cu longevitatea care sosește așa cum se știe, cu multe și semnificative schimbări. Nu toți oamenii pot ține pasul cu aceste schimbări și rămân credincioși miturilor și ideilor preconceptuate despre bătrânețe având la bază experiențele trecute, când longevitatea nu ajunsese la cote atât de înalte, când nu existau tratamente eficiente pentru bolile cronice cu care ne confruntăm astăzi și când nu se punea un accent atât de mare pe prevenire și pe controlul pe care îl avem asupra stării de sănătate în zilele noastre. Din cauza stereotipurilor în care am învățat să credem, mulți oameni, înainte de a ajunge la vârsta a treia, devin anxioși. Pe măsură ce înaintează în vârstă, neliniștea care le-a tulburat viața dispare, pentru că se obișnuiesc cu efectele ei învățând cum să trăiască cu ele. E scris în codul genetic al fiecărui om să treacă prin cele patru faze ale vieții. Dar victoria asta, nu de puține ori, e întreruptă.

Aspectele psihologice au un rol de primă mărime în cadrul proceselor de îmbătrânire. O gândire pozitivă și o atitudine în același

CU GÂNDUL LA TÂRZIUL VIEȚII

spectru pot influența longevitatea. Pot îmbunătăți sănătatea fizică și mentală. Nu trebuie să ne gândim la bătrânețe ca la o ultimă etapă, în care pierdem o parte din capacități și devenim inutili. E bine să o privim ca pe o oportunitate de a dobândi înțelepciune și experiență de viață. De mult ajutor este conversația cu cei din jur, veselă și sprintenă. Trebuie să ne apropiem de oamenii care au reușit să „descopere comoara ascunsă a bătrâneții”. Cine sunt aceia? Sunt cei care au privit partea pozitivă a bătrâneții!

Eu sunt un om solar, călăuzit de-a lungul vieții de optimism. Spun asta cu căldură și cu deosebită satisfacție privind în urmă, acum, aflându-mă la ceasul adunării în cămară a recoltelor din vara vieții. Asta nu înseamnă că îndoiala nu bate și la poarta gândirii mele.

Odată, când am avut sufletul hăituit și părăsit, mi se părea că duc povara întregii suferințe umane. Durerea mi se părea un hău fără sfârșit având ecouri ca un urlet al neputinței. Atunci am căutat lumina speranței care nu se stinge niciodată. Am făcut efortul să-mi replezesc puterea, să mă pot ridica. Mi-amintesc o scenă. În focul durerilor, căzută la podea, când credeam că mi-a venit sfârșitul, mi-am adunat rămășițele de putere, m-am târât până la patefon și am pus discul cu melodia lui Zorba Grecul. O energie, pe care oamenii credincioși o

numesc mâna dumnezeiască, am simțit că mă ridică în picioare.

Mai în anii din urmă, uneori mi se pare că aud o toacă de vecernie a vieții mele și mă doare zădărnicia pasiunii nelimitate a omului pentru viață care îmi dă târcoale și mie. Atunci întorc fața în altă parte, acolo unde găsesc pilonul de sprijin în cele ce ne spune religia ortodoxă.

Nu de puține ori, mă trimite gândul la efortul depus de omenire de-a lungul miilor de secole de a găsi un răspuns întrebării: ce este dincolo de granița vieții? Răspunsul ne scapă, dar omenirea mai speră, nu renunță la căutarea lui. Până la găsirea acestui răspuns, prelungim viața de pe pământ cu cea de dincolo, care ridică, și ea, probleme pe care nu le-a putut dezlega niciun pământean. Ce ne spune biblia sau concluziile cercetărilor asupra celor care au avut moarte clinică? Uneori răspunsul cuprinde și tăcerea. Atunci îmi vine în minte întrebarea: am fi mai fericiți dacă am ști totul? Dacă am ști când, cum și de ce murim? Tainele astea își au și ele rostul lor. Și închei întrebările și tulburarea profundă cu mulțumirea că tainele astea îmi fac viața mai interesantă.

Consider bătrânețea drept cea din urmă facultate. Ea m-a învățat, nu cum să adun, ci cum să dau ce am adunat. Și mai e ceva foarte important pentru mine, ceva ce am pregătit în urmă cu aproape 20 de ani – SCRISUL. M-am refugiat în lumea scrisului, acea lume încărcată de dragoste și de aleasă frumusețe, aflate în afara timpului. În cărțile mele, bătrânețea constituie o sursă inepuizabilă de povești cu adevărat trăite. Astfel, pentru mine, bătrânețea, acest târziu al vieții, nu e chiar așa de târziu, îl accept și îl apreciez și pentru că e și perioada împăcării cu sinele meu, trăind în firescul vieții.

Concluzia mea este că, trăind în firescul existenței, chiar și în târziul vieții, omul nu simte că se află la capăt de drum, la limita vidului. Din contră, omul capătă gustul seninătății și al tinereții fără bătrânețe.

AM AVUT NOROCUL DE A INTRA ÎN GRAȚIILE DOAMNEI VETURIA GOGA

În anul 1963 aveam 27 de ani și eram directorul celei mai vechi școli din municipiul Ploiești (Școala Nr. 3 cu clasele I-VIII), unde fusese elev vestitul Ștefan Gheorghiu. Cu ocazia centenarului acelei școli, am cunoscut-o pe partenera de viață a socialistului Gheorghiu, o evreică în vârstă, doamna Safir, care mi-a povestit multe amănunte din viața intimă cu el, cauzele pentru care l-a lăsat, schimbându-l cu scriitorul Panait Istrati care, de fapt, fusese prieten cu Ștefan Gheorghiu, dar și pe Istrati l-a lăsat. Mi-a oferit despre ambii ei soți unele detalii negative rugându-mă să nu le divulg nimănui. Le-am crezut și i-am promis că nu le voi da vreodată în vileag, fiindcă toți oamenii valoroși au și părți negative în viața lor. Deoarece puțini știu cine era doamna Safir, iată aici câteva date inedite aflate chiar din spusele dumneaei !

Numele întreg îi era Safir-Maltus A. Janeta Enta (15.V.1884-1973) – soția lui Ștefan Gheorghiu, apoi a lui Panait Istrati (1916-1921), ilegalistă din Brăila, cu fișă personală în Arhivele Comintern, după război deputată de Ialomița, pe lista Blocului Partidelor Democratice (1946-1948), decorată în 1971 cu ordinul „Steaua R.S.R.” clasa a III-a. Mi s-a părut o intelectuală rasată, foarte inteligentă cu care am și corespondat. Dânsa a ținut să-mi specifice că, în tinerețe, fusese o femeie frumoasă, cu mult succes la bărbați.

În același an, în 1963, am organizat și o excursie în Ardeal cu elevii clasei a VIII-a, iar printre obiectivele vizitate a fost și casa muzeu de la Ciucea a marelui poet Octavian Goga. Odată ajuns acolo, omul de serviciu de la intrare mi-a spus că muzeul se află în curățenie și că nu putem intra. Atunci i-am spus că venim special pentru muzeu tocmai de la Ploiești și că nu putem renunța. M-a trimis la doamna directoare a muzeului să văd dacă ne primește. I-am bătut la ușă și i-am explicat că am venit special din Ploiești cu un autobuz plin cu elevi pentru a vizita acest muzeu. Spre plăcuta mea surpriză, directoarea muzeului era chiar fosta soție a lui Octavian Goga, vestita Veturia Goga, care nu numai că ne-a primit onorabil, dar a fost foarte amabilă și a rugat-o pe ghida muzeului să dea detalii elevilor purtându-i prin toate camerele, apoi aceștia s-au odihnit pe iarba verde din marea curte a fostului conac desfăcându-și fiecare pachetele cu hrana de acasă... Între timp, doamna Veturia, deși în vârstă, semăna încă destul de bine cu marea soprană de pe scenele operi din Budapesta și Berlin, care, cu vocea ei frumoasă, îi cucerise inima poetului Goga devenit primul ministru al României... Dumneaei m-a invitat într-o cameră frumos mobilată unde și dormea. Acolo cred că am stat mai mult de o oră de vorbă cu fosta mare artistă.

– Ești profesor de limba română, domnule Bălan ?

– Da, iar fostul dumneavoastră soț, este unul din poeții mei cei mai iubiți. Unele versuri de-ale domnului Goga vi le-aș putea recita. Cred că i-am citit toată opera, iar în timpul liber mai scriu și eu versuri și proză... Am și publicat unele din ele, dar numai prin reviste. Nu am încă nicio carte publicată.

– Cred că o să ai și o asemenea carte, fiindcă voi

care lucrați în învățământ dispuneți de ceva mai mult timp liber decât alții.

– Eu nu prea dispun, fiindcă sunt și directorul unei școli din Ploiești, cea mai veche din oraș și am multe sarcini specifice acestei funcții.

– Așa tânăr și director ?

În minutele următoare, comandase o cafea și m-a întrebat dacă știu ceva despre activitatea ei de artistă. M-am scuzat mărturisindu-i că nu știu. Probabil de aceea mi-a oferit câteva informații despre trecutul ei artistic.

– Pentru că-mi ești simpatic și știți ceva din viața soțului meu, cred că la datele lui biografice poți adăuga și câteva știri despre mine, soția lui, pe care Tavi a iubit-o cel mai mult...

În minutele următoare, mi-a relatat fugitiv unele fragmente din viața dumneaei, din care îmi amintesc pe cele mai importante. Astfel am aflat că dumneaei mai fusese căsătorită cu un preot, pe care nu-l iubea și că poetul, ajuns prim-ministrul țării, atunci când a văzut-o s-ar fi îndrăgostit subit de dânsa, propunându-i preotului un fel de târg: să i-o cedeze lui pe doamna preoteasă în schimbul funcției de episcop pe care primul ministru i-o putea oferi, iar preotul a fost imediat de acord.

Cea mai bună prietenă a Veturiei era Maria Antonescu, soția mareșalului Ion Antonescu.

Întrucât Veturia era fluentă în limbile germană, maghiară și franceză, mareșalul a folosit-o ca

interpretă în discuțiile lui berlineze cu Adolf Hitler. Dânsa mi-a mărturisit că, după ce Führerul a auzit-o cântând pe scena operi din Berlin, a avut impresia că Hitler s-ar fi îndrăgostit de ea, fiindcă i-a făcut niște favoruri, dar nu mi-a spus ce fel de favoruri... (Dacă stau astăzi și mă gândesc bine, în viața mea am discutat cu trei persoane care au vorbit cu Hitler: regele Mihai I, doamna Goga și încă un inginer român din Ploiești care, în timpul războiului, lucra la o fabrică de armament germană vizitată de Hitler care l-ar fi lăudat văzându-l cum mânuia un strung.)

Înainte de despărțire, un elev de-al meu, Bogdan Ținteanu (astăzi un arhitect ploieștean în vârstă de 65 de ani), ne-a făcut o fotografie, mie și doamnei Goga care mă ținea de braț. Cu câteva clipe înainte, dumneaei ținuse neapărat să-mi spună:

– Directorașule, numai pentru că de la început ți-am spus că-mi ești tare simpatic, am acceptat să fac cu dumneata o poză, fiindcă îți mărturisesc că de când m-a părăsit Tavi, cu nimeni altcineva nu m-am fotografiat... Am încercat să o cred.

De câteva ori m-am rugat de fostul meu elev Ținteanu să-mi arate poza respectivă și deși mi-a promis de câteva ori că mi-o va da să o copiez, nici astăzi nu am văzut-o. Știu că Bogdan este pe facebook și dacă, din întâmplare, citește acest mesaj, poate o caută și mi-o postează, fiindcă cererea mea încă este valabilă.

Sosise timpul despărțirii, însă doamna Goga a coborât cu mine în curte ca să-mi arate că acolo se mai aflau casa marelui poet maghiar Addy Andre, prietenul lui Goga, precum și monumentul cavou unde era îngropat soțul ei Octavian. Monumentul este o frumoasă operă de artă.

– Domnule Bălan, mi-a explicat ghida mea, pictura-mosaic de pe frontalul monumentului, este realizată de mâna mea și am muncit la ea ani de zile.

Când ne-am despărțit, Veturia Goga m-a îmbrățișat și mi-a spus cu glas prietenesc:

– Poate ți-am spus prea multe despre mine și de aceea te rog să nu mai divulgi nimănui ceea ce ai auzit. Fă-le uitate !...

Așa cum i-am promis soției lui Ștefan Gheorghiu și a lui Panait Istrati că nu voi relata nimănui secretele pe care mi le-a împărtășit, la fel am asigurat-o și pe doamna Veturia Goga că nu voi colporta cele auzite, iar dacă vi le-am relatat aici mai sus, trebuie neapărat să vin cu o explicație...

Într-adevăr, realizez încă o dată că trăim într-o lume plină de contradicții și mistere complexe, despre care nici nu știu ce să mai cred...

Cristian Petru BĂLAN

Glen Ellyn City, SUA